

32e jaargang afl. 2
Zomer 1985

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Bij de aankomst op het vliegveld Eindhoven liep Paus Johannes Paulus II
over een 70-tal vaandels van de Brabantse Gilden.
De Heilige Vader toonde hiervoor grote belangstelling.
Geheel links de Federatie-voorzitter Eug. van Bouwdijk Bastiaanse.

(Foto Pierre van de Meulenhof Helmond)

AGENDA 1985

23 juni	's-Hertogenbosch 800 Vrij gildefeest St. Willibordus Wintelre.
29 juni	Viering 50-jarig jubileum Kring Peelland.
30 juni	Well: Vrij Gildefeest. Kringgildedag bij Sint- Servatiusgilde Lieshout.
14 juli	Vendelen en trommelen te Oirschot.
18 aug.	Oeffelt: Kringdag Land van Cuijk. Liefdadigheidsfestijn Biest Houtakker.
25 aug.	Etten-Leur: Kringdag Baronie en Markiezaat.
8 sept.	Viering 50-jarig bestaan Kring Maasland. Kringdag bij St. Hubertus Berkel-Enschot
28/29 sept.	Eupen: 6e Europese Koningschielen.

VAN DE REDACTIE

Alle copie voor het volgend
nummer dient voor 17 augustus
bij een van onze correspondenten
bezorgd te zijn

VRAGENRUBRIEK

De redactie verklaart zich gaarne bereid
eventuele vragen van de lezers over alles,
wat het gildewezen betreft, te beant-
woorden.

Algemeen:

Brabantse Gilden bij de Paus

Het was voor het bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden geen moeilijke beslissing. De Gilden behoren bij het Pausbezoek aanwezig te zijn. Daarom werd de voorbereiding in handen gegeven van de commissie "Kerkelijke Zaken". Deze commissie kon met haar werkzaamheden maar moeilijk op gang komen omdat het programma van de landelijke commissie "Pausbezoek" veel te laat bekend werd gemaakt.

Gezien de korte tijd die er nog was, heeft de commissie onder hoge druk haar werkzaamheden moeten uitvoeren. Besloten werd dat de Kringen Kempenland en Het Kwartier van Oirschot zouden worden gevraagd voor de aankomst van de Paus op 11 mei te Eindhoven op het vliegveld Airport; de Kringen Maasland, Land van Cuijk, Peelland en Baronie en Markiezaat zullen aanwezig zijn tijdens de traditionele Maria-bidtocht in Den Bosch op 11 mei.

Eindhoven.

In Eindhoven werd op het platform door 70 vaandrags hun gildevaandel uitgespreid zodat het een complete loper vormde waarover alleen de Heilige Vader zijn intrede kon doen. Dit was de hoogste ceremonie die de Gilden aan de Kerkvorst konden geven.

De Federatievoorzitter de heer Eug. van Bouwdijk Bastiaanse sprak de Paus als volgt toe:

"Uwe Heiligheid,

Door het op de grond uitspreiden van de gewijde vaandels van de schuttersgilden en Uwe Heiligheid toe te staan daar over heen te lopen, erkennen de leden van de schuttersgilden dat U hun Opperherder bent.

De schuttersgilden, die krachtens hun statuten ten nauwste verbonden zijn met de Rooms-Katholieke Kerk, beloven in alle omstandigheden trouw aan Uwe Heiligheid te blijven.

Heilige Vader,

Als voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden heb ik de eer Uwe Heiligheid namens alle aanwezige leden van de schuttersgilden uit te nodigen over de vaandels te gaan waarbij ik Uwe Heiligheid gaarne zal begeleiden."

„DE GILDETRON” driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom”, in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland, Het Land van Cuijk, Baronie en Markiezaat.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 5216 CT 's-Hertogenbosch, tel. 073-133993.

Redacteuren: voor Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, 5613 EC Eindhoven, tel. 040-438521

voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, 5081 CA Hilvarenbeek, tel. 04255-2384

voor Peelland: J. Verheijen, Kampstraat 52a, 5712 CN SOMEREN. Tel. 04937-3618

voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, 5175 AL Loon op Zand, tel. 04166-1516

voor Kempenland: R. Haase, Wapendragerstraat 40, 5641 GT Eindhoven, tel. 040-811527

voor Het Land van Cuijk: H. Christiaans, Koperwiekstraat 8, 5451 XN Mill, tel. 08859-3439

voor Baronie en Markiezaat: Drs. A. P. van Boxsel, Beatrixplantsoen 5, 4273 EV Hank, tel. 01622-2892

Administratie: P. J. v.d. Heyden, Willibrordstraat 12, 5091 CD Middelbeers.

Betalingen: Rabobank, rekeningno.: 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom.
(Girorekening van deze bank: 11.05.085).

Particuliere abonnementen: f 12,— per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Gedrukt bij offsetdrukkerij Harry Bek & Zn. B.V. Veghel.

Na deze korte toespraak wandelde de Heilige Vader zeer rustig over de vaandels. Met grote belanstelling keek hij naar de verschillende medaillons van de patroonheiligen. Vele gildebroeders waren in de gelegenheid de Paus de hand te drukken, hetgeen hooglijk werd gewaardeerd.

Op het platform waren verder nog aanwezig 7 keizers, 66 vendeliers en 30 tamboers die voor een kleurrijke omlijsting zorgden. Op het voorterrein waren honderden gildebroeders en zusters aanwezig om de Paus te verwelkomen.

Overzicht van de Mariaómgang in Den Bosch.
Op de foto het Maria-beeld, en op de voorgrond gildebroeders van
Onze Lieve Vrouw Schuts uit Elshout.

(Foto Jan Verhoeff Brabants Dagblad)

De Heilige Vader geflankeerd door onze
Bisschop Mgr. J. ter Schure en de Commissaris
van de Koningin Mr. Dries van Agt.

(Foto Jan Verhoeff, Brabants Dagblad)

Den Bosch.

In Den Bosch waren honderden gildebroeders aanwezig voor de afzetting van de route van de Maria-bidtocht. De drie Onze Lieve Vrouw Gilden uit Elshout, Aerle-Rixtel en Holthees hadden het voorrecht om mee te trekken.

Achter in de kathedraal van Sint Jan werd door de Paus het nieuwe vaandel gewijd van Onze Lieve Vrouwe Schuts uit Elshout.

Bij dit Pausbezoek hebben de Brabantse Gilden laten zien dat zij hun taak nog goed begrijpen en hebben hun aanhankelijkheid aan de kerk ten toon gespreid.

Vele gildebroeders en zusters hebben aan dit Pausbezoek zeer blijde herinneringen overgehouden.

Boekbespreking

"Daor hedde de guld 50 jaar Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland".

Een jubileumboek ter ere van het 50-jarig bestaan van een overkoepelende organisatie van ieder voor zich veel oudere verenigingen kan vorm krijgen onder invloed van diverse uitgangspunten. "Daor hedde de guld" wil zich in hoofdzaak beperken tot de 50 jaren van het bestaan van de Kring. Meer dan steeds alleen te kijken naar de eeuwenoude geschiedenis van de gilden, grijpt de Kring Kempenland de gelegenheid aan de gilden te laten zien zoals ze nu bestaan en functioneren. Het verleden wordt daarbij natuurlijk niet vergeten. De lezer krijgt daarmee een blik in de "schuttersgildelijke keuken" van Kempenland in de tegenwoordige tijd. Een blik die verfrissend kan werken. Een gilde is immers méér dan een verzameling oud zilver en oude attributen. Een schuttersgilde in de twintigste eeuw is anders dan dezelfde vereniging in voorafgaande eeuwen. Traditionele zaken en wezenlijke tijdselementen hebben altijd een logisch vervolg gekregen in de gilden.

Ondanks het bestaan van overkoepelende organisaties staan in het gildewezen de individuele gilden voorop. De Kring is er voor de gilden en de gilden zijn er niet voor de Kring. De gilden zijn autonoom. Elk individueel gilde geeft een eigen

invulling aan het "gilde-zijn". In "Daor hedde de guld" komen dan ook de gilden zelf aan het woord, met een door henzelf gekozen onderwerp uit de laatste 50 jaar. De verscheidenheid in de onderwerpen is groot. Gilden verschillen immers van karakter en in hun doen en laten. Dat blijkt eens te meer uit de keuze van het onderwerp voor het eigen verhaal en uit de inhoud van de opgenomen verhalen. In "Daor hedde de guld" stelt Kring Kempenland de aangesloten gilden in de gelegenheid zich te presenteren zoals ze zich de afgelopen 50 jaar gemanifesteerd hebben. De gilden hebben die gelegenheid aangegrepen. In het boek komt zodoende ieder gilde aan bod en door de zeer gevarieerde onderwerpkeuze ook ieder facet van het rijk geschakeerde gildewezen.

Omvang: 208 pagina's tekst met vele foto's in kleur en zwart-wit
Formaat: 213 x 303 mm
Prijs: f 35,— bij voorintekening. Na 1 september 1985 f 42,50
Verschijnt: September 1985
ISBN-nr: 90.9000.946.9
Uitgave: Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland, p/a Groot Terkooyen 3, 5531 NV Bladel
Druk: Drukkerij-Uitgeverij "De Kempen" B.V., Hapert

Nieuws van de Federatie-Schietcommissie Geweerschieten.

Op 1 september 1985 organiseert de commissie een Federatie-Kampioenschap. Dit zowel voor Personeel als Korps.

De wedstrijd wordt gehouden op het terrein van het Gilde Sint-Mauritius te Goirle.

Aanmeldingen kunt U zenden naar: A. v. Laarhoven, Molenstr. 44, 5051 LH Goirle.

Gelieve duidelijk namen, adressen, en aantal

korpsen te vermelden, alsmede het Gilde waar toe men behoort.

De betaling f 5,- per korps en f 2,50 voor personeel dient tegelijk met de aanmelding te geschieden; op rekening no. 116843160 t.n.v. bovengenoemde met vermelding: Federatie-Schietcommissie.

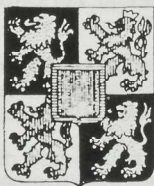
Voor inlichtingen kunt u verder nog terecht bij de volgende personen:

Riethoven: Dhr. C. Setz, tel. 04902-15480

Zeeland: Dhr. J. v. Dongen, tel. 08865-1358

Nuland: Dhr. Th. Hanegraaf, tel. 04102-1971

Inschrijvingen worden uitsluitend in Goirle verwacht.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

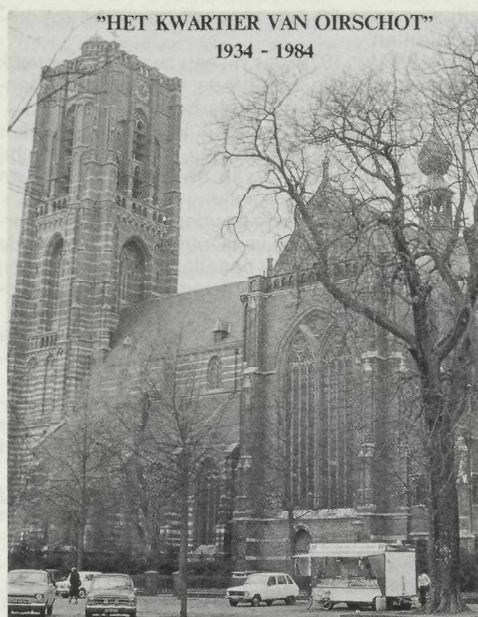
Jubileum boek

Dit prachtig Jubileumboek dat in vier kleuren werd gedrukt is nog in een beperkte voorraad verkrijgbaar.

De Z.E. Heer Domien de Jong schreef hierover de volgende recensie:

"Het Kwartier van Oirschot 1934 - 1984" is een aanbevelingswaardig en evenwichtig boek, dat de huidige stand van zaken binnen eigen Kring springlevend weergeeft en propagandistisch van aard zonder dit duidelijk aan te geven. Kringbestuur, proficiat met dit schone boek en gij gildebroeders jullie proficiat met het aanschaffen van zulk een boek".

Wij willen de gildebroeders een laatste kans

"HET KWARTIER VAN OIRSCHOT"
1934 - 1984

geven door dit boek, dat winkelwaarde zeker een bedrag waard is van f 40,- U nu aan te bieden voor de prijs van f 25,-. Alle gildebroeders dienen dit boek in hun bezit te hebben.

Verkrijgbaar bij de Kringsecretaris:
J. A. Abrahams, Vrijthof 9, 5081 CA Hilvarenbeek.
Tel. no 04255 - 2384.

Welkom aan de nieuwe Kringvoorzitter

Enkele maanden na de luisterrijke viering van het gouden-bestaansfeest meende de heer Hub. van Erve uit Moergestel dat de tijd was gekomen om zijn bestuursfunctie ter beschikking te stellen, die hij gedurende een kwarteeuw had vervuld. Hij diende de Kring 8 jaren als secretaris en de laatste 17 jaren als voorzitter.

Het was dan zeer terecht dat de laatste algemene vergadering hem benoemde tot ere-voorzitter van het "Kwartier van Oirschot".

Op 12 maart 1985 werd door afgevaardigden van onze Gilden tot voorzitter gekozen de heer J. B. M. Mes, Beschermheer van Gilde Sint Mauritius te Goyre.

Het is niet uitgesloten dat de heer Mes in Gildekringen iets minder bekendheid geniet; daarom willen wij zijn rijke bestuurservaring in het kort toelichten.

Hij was 30 jaar directeur van Besouw N.V. te Goyre; gedurende 35 jaren bestuurslid en de laatste jaren voorzitter van de Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging. Bestuurslid van "Vrienden Brabant-museum" en "Vrienden Textiel-museum". Voorzitter Overleg Brabants Bedrijfsleven (O.B.B.). Lid van het bestuur Nationale Raad voor de Volksgezondheid in Den Haag. Voorzitter van het Verpleegtehuis "Sint Elisabeth" te Goyre en Zwakzinnigen Verpleegtehuis

"De Donksbergen" te Duizel. Lid van de Ridders van het Heilig Graf.

Voor zijn vele verdiensten kreeg hij de onderscheidingen: Ere-burger van de Gemeente Goyre, Ridder van Gregorius de Grote en Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

De nieuwe voorzitter is tevens lid van het Dageelijks Bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden en wij twijfelen er niet aan dat hij daar de belangen van onze aangesloten Gilden goed zal behartigen.

Wij besluiten met de wens dat de Kring "Het Kwartier van Oirschot" onder leiding van zijn nieuwe voorzitter een goede toekomst tegemoet gaat, waarmede ook het gehele Brabantse Gilde-wezen is gediend.

Red.

J. B. M. Mes

Verbroedering Handboog-Gilden

Op zondag 14 april werd in Tilburg een verbroedering georganiseerd door het Gilde Sint Sebastiaan te Tilburg van de handboog-schietende Gilden van "Het Kwartier van Oirschot". De uitslag hiervan was:

1e prijs Gilde Sint Willibrordus Casteren met 72 punten, 2e prijs Gilde Sint Sebastiaan Westelbeers met 70 punten en 3e prijs Gilde Sint Sebastiaan Tilburg ook met 70 punten.

Individueel: Kampioen: Jan Woestenberg van Gilde Sint Sebastiaan te Hilvarenbeek met 22 punten.

Ringprijsen: 5e P. v. d. Rijdt van Gilde Sint Willibrordus Casteren; 4e G. Colsters van Gilde

Sint Sebastiaan Hilvarenbeek; 3e P. v. d. Biggelaar van Gilde O. L. Vrouw Broederschap te Biest Houtakker en 2e Jac. Damen van Gilde Sint Sebastiaan te Hilvarenbeek.

Alle dank aan Gilde Sint Sebastiaan te Tilburg voor de goede organisatie.

Het was jammer dat de weergoden ons in de steek lieten!

Gilde Sint Joris Oirschot

Het gilde Sint Joris in Oirschot kwam in aanraking met de student Hans van Kampen uit Boxtel, een leerling van de Schildersschool "Sint Lucas" te Boxtel. Deze student had de opdracht een folder te maken voor een Gilde dat zijn 500-jarig bestaan vierde. Hij was daar heel goed in geslaagd en wij hebben zijn ontwerp doorgezonden aan de Studie- en Archiefcommissie. Het is een initiatief dat navolging verdient.

Gilde Sint Joris Moergestel

W. A. Rijnen, 60 jaar gildebroeder.

De "statie-dag" die op 20 april 1985 werd gehouden stond voor een groot gedeelte in het teken van het feit dat de ere-hoofdman W. A. Rijnen 60 jaren lid van Gilde Sint Joris was.

Reeds in 1925 trad de heer Rijnen toe als gildebroeder, waarna hij in 1927 tot vaandrig werd benoemd, welke functie hij vervulde tot 1970. Vanaf die tijd werd hij hoofdman tot 21 dec. 1982;

hij was toen 80 jaar en werd benoemd tot ere-hoofdman.

Van 1936 tot 1975 was hij een zeer verdienstelijk gildebroeder en was hij de leider van het vendelen in de Kring "Het Kwartier van Oirschot". Ook in het maatschappelijk leven heeft de heer Rijnen zeer vele verdiensten. Vele jaren was hij een gewaardeerd lid van de Gemeenteraad en Wethouder van Moergestel.

In 1971 ontving hij de gouden ere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Voor de vele verdiensten als vendelleider ontving hij bij zijn afscheid in 1975 het Kring-onderscheidings-teken.

Nu bij zijn 60-jarig lidmaatschap was ook de Burgemeester van Moergestel aanwezig en reikte hem een zilveren medaille uit.

Bij deze huldiging was ook aanwezig een afvaardiging van de Kring. De nieuwe Kringvoorzitter de heer Mes sprak lovende woorden aan het adres van de heer Rijnen.

Door de overheid van Gilde Sint Joris waren nog zilveren kruisboogjes toegekend. Deze werden door de Burgemeester aan de volgende verdienstelijke gildebroeders uitgereikt: W. Moorman, 39 jaar lid, P. Hoeven, 38 jaar lid, M. van Kempen, 36 jaar lid, C. Rijnen, 36 jaar lid, P. Mutsaers, 31 jaar lid, N. Beerens, 30 jaar lid, G. v. d. Wouw, 30 jaar lid, C. en G. Huismans, beide 27 jaar lid.

Alles bijeen werd het een zeer geslaagde teerdag waaraan de gildebroeders van Sint Joris de prettigste herinneringen hebben overgehouden.

W. A. Rijnen

Schuttersgilden en narren

Op de kringvergadering van het Kwartier van Oirschot op 27 november 1984 werd tijdens de rondvraag de volgende overweging gegeven: "Narren die historisch niet bij een gilde thuishoren zouden de twee punten algemeen klassemment niet mogen vergaren".

Deze overweging zou gebaseerd zijn op de wildgroei van narren, vooral bij duur-geüniformeerde gilden.

Vooruitlopend op mijn betoog wil ik opmerken dat ik het volledig eens ben met de spreker als hij zegt dat narren, die meelopen ter wille van de twee punten, beter thuis kunnen blijven.

De historische verantwoording is echter heel moeilijk. De gilde speelt een spel, gespiegeld aan de middeleeuwse werkelijkheid. Met name het koningschap was en is een ontzettend grote eer. Stel je eens voor, een eenvoudige keuterboer wordt van de ene dag op de andere koning van de guld en staat daarmee midden in de belangstelling. Hij voelt zich minstens de gelijke van Schout en Schepenen (B en W). Omdat hij koning is mag hij in datzelfde spel een nar hebben. De nar immers is het persoonlijke bezit van de koning. Vandaar dat hij meer als attribuut dan als persoon gezien moet worden. (Bij Sancta Barbara Oirschot hoeft de nar dan ook geen gildebroeder te zijn.)

Helaas heb ik weinig gildenarren anders zien doen dan schoenen poetsen. Inderdaad is dat een van de weldoordachtste streken van de nar.

In het spel dat gespeeld wordt is de koning erg hoog in aanzien. Als nu andere hoge personen de koning bezoeken is het vanzelfsprekend (en zelfs bijbels) dat het bestofte schoeisel van de bezoeker gepoetst wordt. De nar maakt hiervan handig gebruik om een stevige fooi te vangen. Jammer genoeg zijn er op een danspasje na geen andere gebruiken meer.(?) Uitgaande van de stelling dat een koning zich een nar aanschafft om zichzelf en dus ook zijn volk daarmee te vermaken, kan de nar veel meer doen. Ik ben hiermee zelf enkele jaren geleden begonnen en vertel u hier enkele van mijn streken. In plaats van een schoendoek heb ik een tandenborstel waarmee ik vrouwen, die open schoenen dragen, de tenen poets.

Onderweg deel ik graag snoep uit aan de kinderen.

Uiteraard is op dit gebied nog veel meer mogelijk, maar ook kan de nar muziek maken, acrobatiek beoefenen, poppen-spelen, enzovoorts. De nar kan werken met een steeds terugkerend thema; ikzelf werk met de spiegel.

Omdat ik van de koning ben, ben ik onschendbaar; tenslotte is de koning verantwoordelijk voor wat ik uithaal en de koning zelf is onschendbaar. Zoals de koning zelf draag ik daarom een vogel, geen domme papegaai maar een wijze uil die beter bij me past.

De kracht van de nar zit uiteraard in het originele. Ikzelf haal een goede grap met het volk niet graag meer dan bij één gildefeest uit, om de originaliteit te behouden.

Geld dat ik hiermee eventueel ophaal wordt geheel (en vaak nog meer) aan goede doelen besteed, waarvoor ik briefjes ter verantwoording uitdeel.

De grootste nar aller tijden is Tjil Uilenspiegel. Deze volksfiguur was niet in dienst van een koning maar hij was zelfstandig. In de middeleeuwen was het een bekend verschijnsel om schelmenstreken en volksgrappen aan iemand toe te schrijven, zelfs al waren ze verzonnen. De persoon die alle grappen toebedeeld kreeg is Uilenspiegel geworden. De naam is samengesteld uit uil en spiegel, symbolen die in de middeleeuwen veel meer tot de verbeelding spraken dan nu het geval is.

Terug nu naar de werkelijkheid.

Zoals ik al heb gezegd kunnen me de twee punten die met het nar zijn gehaald kunnen worden, gestolen worden.

Het wordt tijd dat de narren tijdens gildefeesten meer gaan doen dan schoenen poetsen en collecteren (vaak voor zichzelf).

Waardiger zou het zijn als de narren wedstrijden gingen houden in volksvermaak. Wedstrijden voor het volk van de koning, gejureerd door dat volk zelf. Een "deskundige" jury zou immers te gauw geneigd zijn om regels op te stellen. Regels zijn funest voor de originaliteit.

Een extra stimulans zou natuurlijk uitgaan van een waardering in zilver voor de origineelste nar. Als het voorgaande inderdaad werkelijkheid zou worden zou een tweede fenomeen kunnen plaatsvinden, namelijk het uitschrijven van narrenfeesten. Narren kunnen op dergelijke bijeenkomsten ervaringsgegevens uitwisselen en tevens kunnen die bijeenkomsten een wedstrijd-

element bevatten.

Vanzelfsprekend zijn de koningen op dergelijke bijeenkomsten zeer welkom, al is het maar om het gelag te betalen.

Wie in mij kijkt, zichzelf verrijkt.

Wie aan mij warmt, zichzelf verarmt.

Jacques van de Ven, nar van gilde Sancta Barbara uit Oirschot;
geschreven met toestemming van mijn koning.

In Memoriam

Gilde Sancta Barbara Oirschot

Op 3 maart 1985 is van ons heengegaan **Janus van Leuven**, ouderling. Op 8 maart is Janus door zijn gildebroeders naar zijn laatste rustplaats gedragen.

Als kunstschilder vereeuwigde hij veel geliefde Oirschotse plekjes.

Van zijn hand is ook het medaillon dat het gildevaandel siert.

Met hem is een echte Oirschotse cultuurdrager heengegaan en zoals bij het Gilde, zullen vele andere verenigingen hem node missen.

Sint Sebastiaan, Oirschot.

In memoriam Eduard A. M. A. STEGER.

Tijdens een indrukwekkende Eucharistie-viering in de kerk van St. Pieter te Oirschot op 14 maart 1985 nam het Sint-Sebastiaansgilde op waardige en indrukwekkende wijze afscheid van zijn Erehoofdman, **oud-burgemeester E. A. M. A. Steger**.

Hij overleed op 9 maart 1985 in de leeftijd van 82 jaar.

Hoewel hij de laatste jaren in gezondheid sterk achteruit ging bleef hij tot het laatst zijn welgemeende belangstelling houden voor zijn gilde, waarvan hij deel uitmaakte gedurende meer dan 46 jaren.

De heer Steger was een markante persoonlijkheid, spits van geest, humoristisch en met de gave van een talentvolle spreker die zielsveel hield van het Brabantse land en zijn dierbaar Oirschot. Het gilde-broederschap beschouwde hij niet als iets plichtmatigs maar als een grote eer.

Bij vele gelegenheden en in vol ornaat liet hij dat ook overduidelijk blijken. Hij hield van de zorgvuldig gekoesterde tradities en als het maar enigszins kon gaf hij acte de présence bij de vele gilde-feesten, ondanks zijn drukke werkkring als burgemeester van Oirschot vooral in de na-oorlogse jaren.

Diep ontroerd onderging hij bij gelegenheid van zijn 80e verjaardag de vaandel-hulde van zijn geliefde gilde-broeders.

Zijn nagedachtenis zal bij het Sint-Sebastiaansgilde van Oirschot in hoge ere worden gehouden.

Moge hij de Eeuwige rust gevonden hebben bij Hem op wie hij vertrouwde en in wie hij intens geloofde.

P.S.

Gilde Sint Joris Diessen.

Op 19 maart ontvingen wij het droeve bericht dat plotseling was overleden **Arnoldus Verhoeven** op de leeftijd van 81 jaar. Hij was gildebroeder in hart en nieren en Deken van ons gilde gedurende

8 jaar.

Hij was drager van het ere-token van "Kwartier van Oirschot".

Wij verliezen in hem een goede gildebroeder en zijn hem dankbaar voor al hetgeen hij voor ons gilde gedaan en betekend heeft.

Op 21 maart hebben wij hem met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Mogen zij rusten in vrede.

Nieuws uit Kempenland

Een nieuwe Hoofdmanssikkel

De tot voor kort in gebruik zijnde Hoofdmanssikkel van het Gilde Sint Joris te Zesgehuchten stamt uit 1753. Na een gebruik van meer dan twee honderd jaar heeft de tand des tijds zijn invloed duidelijk doen gevoelen. Hoewel de sikkel in het verleden reeds enige reparatie heeft ondergaan dreigde dit attribuut niettemin voor het nageslacht verloren te gaan bij langer gebruik. Het opnemen in de verzameling in de Gildekamer in het kasteel van Geldrop werd dan ook een noodzaak.

In het najaar van 1984 hebben enige gildebroeders een financiële actie gestart met het resultaat, dat tijdens de viering van Sint-Jorisdag op 21 april j.l. een nieuwe sikkel ingezegend en de Hoofdman omgehangen kon worden.

De sikkel is een ontwerp van de Eindhovense

zilvermid Nol Coopmans.

De eigenlijke sikkel toont naast de afbeelding van Sint Joris en het wapen van Zesgehuchten de omtrek van deze gemeente zoals deze voorkomt in de atlas van 1865.

De keten, welke de sikkel draagt, bestaat uit zes schakels als symbool van de Gehuchten. Op iedere schakel is een der respectievelijke gehuchten aangegeven. De schakels zijn verbonden door scharnieren in de vorm van twee legengestelde kruisbogen, welke herinneren aan het feit, dat het Sint-Jorisgilde van origine een kruisbooggilde is.

Tevens reikte gildebroeder H. de Greef op Sint-Jorisdag voor het eerst een zilveren draagschild uit voor de beste tambour. Telken jare zal dit schild worden overhandigd aan de beste tambour van het jaar.

De Hoofdman, Drs. A. Morren, met de nieuwe sikkel, geflankeerd door de koningin M. de Greef-van Marwijk.

Algemene Jaarlijkse Ledenvergadering Kring Kempenland

Op 22 april vond in het gildecentrum, in de Jos Schroederszaal, de jaarvergadering plaats, op voortreffelijk gemoedelijke wijze geleid door voorzitter M. Zijlmans.

De activiteiten en gebeurtenissen van het afgelopen jaar laten zich goed weergeven in het jaarverslag van de kringsecretaris Jac. Govers waarvan hiervolgend een gedeeltelijke presentatie.

Jaarverslag van de Kringsecretaris over 1984

Mocht ogenschijnlijk 1984 een rustig jaar geweest zijn met weinig uiterlijk vertoon en officiële bestuursvergaderingen, dan is dit alles maar schijn. Want niet alleen door bestuursleden maar zeker ook door vele gildebroeders is er een berg werk verzet o.a. ter voorbereiding van ons jubileumjaar 1985 wanneer onze kring 50 jaar bestaat en een jubileumboek zal worden uitgegeven over de historie over de achter ons liggende 50 jaren.

Hoogtepunt in 1984 is zonder twijfel geweest de Kringgildedag te Valkenswaard op 3 juni bij gelegenheid van het 375 jaar bestaan van het Sint Nicolaasgilde uit deze gemeente. Een kringgildedag met allures van een landjuweel door de deelname van vele bevriende gilden uit binnen- en buitenland. Naast de 51 deelnemende gilden uit onze kring namen 19 gastgilden deel. Uit de andere Brabantse kringen 11, Gelderland 1, België 5, Frankrijk 1 en Duitsland 1.

Dank zij de zeer goede organisatie van het Sint-Nicolaasgilde ging onze kringgildedag niet ten onder in het totale gebeuren maar behield zijn eigen karakter o.a. door het organiseren van aparte wedstrijden voor de gilden uit Kring Kempenland en de gastgilden.

Een bijzondere wedstrijd speelden de H. Clara - vanwege de haar beloofde worst - en de H. Nicolaas om het weer zonnig en droog te houden.

Pas tegen het einde van de feestelijke dag begon het te regenen doordat, aldus de kapitein van het Sint-Nicolaasgilde Fr. Prinsen, de kuip van de H. Nicolaas begon over te lopen en hij de regen niet langer tegen kon houden.

Van het Bestuur en Bestuursvergaderingen

Ter voorbereiding en regeling van de lopende en komende zaken is het dagelijks bestuur 4 x en het kringbestuur 3 x in vergadering bijeen geweest. Daarnaast waren er de vele maandelijkse commissievergaderingen waaraan bestuursleden deel genomen hebben om te komen tot de uitgave van het jubileumboek in 1985.

Dagelijks bestuursvergaderingen:

Als een rode draad door alle DB-vergaderingen liep het jubileumboek. Opzet - uitwerking - financiering - voortgang en opstellen bestuursvoorstel voor de algemene vergaderingen waren steeds onderwerp van bespreking. Daarnaast heeft het bestuur zijn aandacht besteed aan:

- Versterking van het contact met de technische commissies door onze 2e secretaris N. Kee portefeuillehouder te maken, wat inhoudt dat hij alle verslagen van de commissievergaderingen - zowel die van de kring als federatie - doorneemt,

archiveert en het dagelijks bestuur over het besprokene informeert. Hierdoor denkt het bestuur beter geïnformeerd te blijven over datgene wat leeft binnen de diverse commissies. Tevens blijft hij attent op het regelmatig bijeenkomen van de diverse commissies.

- De ingediende voorstellen van de S.A.T.-commissie betreffende "Richtlijnen voor de jury op tocht". Voor nadere bespreking van de ingediende voorstellen heeft het DB de commissie voor nader overleg uitgenodigd. Maar omdat de commissie tijdelijk haar activiteiten stil gelegd heeft in verband met de voorbereidingen voor de uitgifte van ons jubileumboek zal hier later op terug gekomen worden.

- Bewaarplaats boekenbezit Stichting Outer en Heerd en Archief Kring Kempenland. Dit mede naar aanleiding van de schriftelijke reacties van het Sint-Catharinagilde tot Blortem en Gestel en het Sint-Jorisgilde Gestel op het Jaarverslag van 1983. Het bestuur deelt de mening van beide gilden dat naar een betere bewaarplaats uitgekeken dient te worden als het huidige Schuttersgildecentrum aan de Tongelresestraat te Eindhoven. Het bestuur denkt ondermeer aan het Streekarchief Z.O. Brabant of aan het Streekmuseum Kempenland.

Onderhandelingen dienen nog gevoerd te worden.

We zijn thans bezig met de inventarisatie van het bezit. Deze inventarisatie is nagenoeg rond.

Kringbestuursvergaderingen

Naast de lopende zaken en zaken van algemeen belang zoals o.a. het jubileumboek zijn in de vergaderingen van het kringbestuur aan de orde geweest:

- Regeling voor het aftreden en benoemen van commissieleden.
- Bewaarplaats boekenbezit stichting Outer en Heerd en het Kringarchief.
- Publicatie PSV-voetballers in gildekostuum in de Telegraaf van 3 oktober 1984.
- Begrip "Parochie" volgens het nieuwe kerkelijk wetboek. In de statuten van vele gilden is het lidmaatschap gekoppeld aan het wonen in de parochie waarmee het gilde binding heeft. Dit betekent wonen binnen bepaalde grenzen. Deze grenzen zijn echter op losse schroeven komen te staan door het nieuwe kerkelijk wetboek. In het nieuwe kerkelijk wetboek n.l. is het begrip "parochie" nu als volgt omschreven: "Een duurzaam opgerichte gemeenschap van gelovigen". Geadviseerd wordt om in de statuten het woord parochie te vervangen door b.v. "Kern van het dorp" of andere begrensde omschrijving.

Algemene vergaderingen

In de voorjaarsvergadering van 2 april 1984 werd door de afgevaardigden van de gilden het bestuursvoorstel aangenomen te komen tot een regeling van het benoemen en aftreden van commissieleden.

In diezelfde vergadering haalde het ingediende bestuursvoorstel om in 1985 te komen tot de uitgifte van een jubileumboek onder verant-

woordelijkheid van de kring niet de vereiste meerderheid van stemmen. Wel kreeg het bestuur toestemming om met de voorbereidingen voor het boek van start te gaan.

De gildeoverheden wensten zich echter eerst te beraden over de financiële consequenties. In de najaarsvergadering van 26 november kreeg het bestuur met grote meerderheid van stemmen - 42 gilden voor en 4 tegen - wel deze volmacht zodat het vele werk dat reeds door zo vele gildebroeders gedaan was niet voor niets geweest is.

Het Jubileumboek

De filosofie achter het boek is: Het dient een feest-uitgave te worden die bedoeld is voor alle gildebroeders.

Het dient een prettig leesbaar en begrijpelijk boek te worden waarin de gildebroeder zich zelf kan herkennen. Niet puur wetenschappelijk maar wel verantwoord.

Deel I bevat de geschiedenis van de Kring als samenwerkingsverband.

Deel II wordt de presentatie van de gilden van onze kring met daarin van ieder gilde een korte algemene geschiedenis en een verhaal over een door het gilde in overleg met de redactiecommissie uitgezocht eigen typerend en karakteristiek onderwerp uit de laatste 50 jaar.

De uitgave van het boek wordt begeleid door een tweetal commissies. De redactiecommissie onder voorzitterschap van N. Kee en secretaris W. van Exel met als leden G. v. d. Aalst, E. Reker, K. Bennenbroek, L. v. Exel, J. Oomen en T. Vaessen.

De financiële commissie onder voorzitterschap van A. Duis en als leden G. v. d. Aalst, W. v. Exel, J. Govers, W. v. Hooff, N. Kee, T. Vaessen, M. v. d. Voort en M. Zijlmans.

Gildefeesten en bijzondere gebeurtenissen

4 februari. Opening tentoonstelling getiteld "Erfgoed van onze Gilden van Nuenen - Gerwen en Nederwetten" ter nagedachtenis aan wijlen Jhr. Mr. J. J. Smits van Oijen, in leven burgemeester van Nuenen c.a. en voorzitter van de Federatie v. Noordbrabantse Schuttersgilden. Bij deze opening werd het kringbestuur vertegenwoordigd door de beide kringsecretarissen.

2 april. Algemene voorjaarsvergadering van onze kring te Eindhoven. De vergadering werd bijgewoond door vertegenwoordigers van 40 aangesloten gilden.

23 april. Patroonsdag van vele Sint-Jorisgilden in onze kring. Deze dag kreeg in Reusel een bijzonder accent toen daar tijdens de gildemis aan onze kringvoorzitter **Drs. M. H. Zijlmans** de versierselen uitgereikt werden behorende bij zijn benoeming tot Ridder in de Orde van de H. Gregorius.

Bij deze plechtigheid was het voltallige Dagelijks Bestuur en waren vele gildebroeders aanwezig. Van de op de gildemis volgende receptie voor de Reuselse gemeenschap en gildeoverheden werd door velen druk gebruik gemaakt.

4 mei. Jaarlijkse herdenking van de Brabantse Gesneuvelden te Waalre. Een zeer grote deputatie van gilden uit onze kring nam aan deze herdenking deel.

6 mei. Kringschietwedstrijd Handboogschieten te Westerhoven.

Een binnen onze kring groeiende schietactiviteit naast het geweer- en kruisboogschieten.

19 mei. Kringwedstrijden in vendelen en trommen voor aspirant- en gevorderde vendeliers en tambours in de jeugdklasse tot 16 jaar, georganiseerd door het Sint-Jorisgilde Vlokhoven.

19 mei. Feest bij het **Sint-Catharinagilde tot Blortum en Gestel**.

Tijdens de plechtige gildemis werd het nieuwe hoofdvandael van dit gilde gezegend. Het kringbestuur was bij deze plechtigheid vertegenwoordigd door de Districtsraadsheer-Centrum E. Reker.

6 juni. Kringgildedag te Valkenswaard georganiseerd en geleid door het **Sint-Nicolaasgilde te Valkenswaard**.

16 juni. Installatie van W. J. Dekkers tot Hopman van het **Sint-Martinusgilde van het H. Sacrament te Dommelen** als opvolger van Pau van de Eijnden z.g. en installatie van hun nieuwe Gildeheer W. C. M. Snieders. Het kringbestuur in de persoon van voorzitter en secretaris alsmede vele gildeoverheden van District Zuid en hun raadsheer waren hierbij aanwezig.

9 september. Opening van het nieuwe schietterrein van het **Sint Anna en O. L. Vrouwegilde Nuenen-Dorp** door de burgemeester van deze gemeente de edelachtbare heer drs. H. Terwisse. Het kringbestuur werd vertegenwoordigd door de 2e secretaris N. Kee. Voorzitter en secretaris waren op die dag aanwezig bij de kringgildedag van de Kring Baronie en Markiezaat te Alphen als vertegenwoordigers van onze kring en namens de federatie.

16 september. Wedstrijden voor het Brabants Kampioenschap Trommen Vendelen en Bazuinblazen georganiseerd door het Broederschap van O. L. Vrouwe te Oirschot. Hierbij werden

- Brabants Kampioen Vaandelklasse
G. Konings van het Sint-Willibrordusgilde te Waalre.
 - Brabants Kampioen Klasse A
J. Leijssen van het Sint-Willibrordusgilde te Waalre.
 - Brabants Kampioen Klasse B
T. Aarts van het Sint-Catharinagilde Tongelre.
- Tijdens het kampioenschap verzorgde het Sint-Willibrordusgilde uit Waalre een demonstratie vendelzwaaien op de Markt te Oirschot.

18 september. 40ste Herdenking van de bevrijding van Eindhoven.

Zoals jaren te doen gebruikelijk, brachten alle Eindhovense gilden gezamenlijk een vendelgroet aan de gasten van het Eindhovense Gemeentebestuur.

25 september. Jubileumviering 50 jaar Kring Het Kwartier van Oirschot.

Aanbieding van het jubileumboek "Het Kwartier van Oirschot 1934-1984".

Voorzitter en secretaris vertegenwoordigden onze kring bij deze viering.

3 november. Hoofdlieëndag te 's-Hertogenbosch in het Provinciehuis.

Vele hoofdlieën van gilden uit onze kring waren daar aanwezig samen met de leden van het kringbestuur om onder meer te luisteren naar de lezing van Dr. P. van Gennip en om getuigen te zijn van de installatie van de nieuwe voorzitter van de federatie E. V. J. M. van Bouwdijk Bastiaanse.

11 november. Receptie bij het **Sint-Martinusgilde de Tongelre** bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de gildebroeders A. van Breugel en M. Swinkels waarbij de (vice)-voorzitter van onze kring de felicitaties van het kringbestuur overbracht.

's-Morgens was de kringsecretaris namens het bestuur aanwezig bij de huldiging van de jubilaris en koning van het Sint-Martinusgilde Waalre G. Wijnands.

17 november. Afsluiting van het jubileumjaar van het Sint-Nicolaasgilde te Valkenswaard.

Aanbieding van het boek over dit gilde getiteld "Onder de Schutse van het Gilde", en opening van een tentoonstelling van het gildearchief en hun vele attributen en bezittingen.

Vele bestuursleden van kring en federatie alsmede gildeoverheden en gildebroeders waren hierbij aanwezig.

24 november. Receptie bij het **Gilde Sint Catharina en Sint Barbara te Geldrop** bij gelegenheid van het gouden jubileum van gildebroeder B. Göppel. Onze kringsecretaris bracht hem tijdens de receptie de felicitaties van het kringbestuur over.

26 november. Algemene Najaarsvergadering van onze kring te Eindhoven.

Op deze vergadering werd besloten te komen tot de uitgave van een jubileumboek onder verantwoordelijkheid van de kring.

De vergadering werd bijgewoond door afgevaardigden van 45 gilden.

18 december. Officiële opheffing van de Stichting Organisatie 5e Europees Koningschieten Eindhoven.

Tijdens deze speciale bijeenkomst met een feestelijk tintje in het Schuttersgildencentrum te Eindhoven had de officiële opheffing en de financiële afwikkeling plaats van de stichting.

Door de president van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden de heer L. Jans werden aan 21 gildebroeders, voornamelijk uit het District Centrum die intensief met de organisatie van het Europese koningschieten bezig geweest zijn, zilveren draagpenningen uitgereikt. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door het D.B. met uitzondering van de penningmeester en alle gildeoverheden van het District Centrum.

Verleende Kringonderscheidingen in 1984

Gouden Schild Kring Kempenland:

B. Göppel Sint-Catharina- en Barbaragilde Geldrop.

A. Habraken Sint-Catharinagilde Nuenen-Boord.

A. v. Breugel Sint-Martinusgilde Tongelre.

M. Swinkels Sint-Martinusgilde Tongelre.

J. Schilders Sint-Jorisgilde Hapert.

J. Heijmans Sint-Sebastiaangilde Borkel en Schaft.

Zilveren Schild Kring Kempenland:

G. Wijnands Sint-Martinusgilde Waalre.

P. Bakkers Sint-Jorisgilde Hapert.

Sint-Jorisgilde Vlokhoven

Tijdens de viering van de patroonsdag op 7 april werden twee jubilarissen gehuldigd:

Antoon van Tuyl werd onderscheiden met een gouden schild van Kring Kempenland vanwege zijn 55-jarig gildebroederschap. Van 1930 tot 1960 was hij lid van het Sint-Catharinagilde Woensel, waarna hij overging naar het Sint-Jorisgilde Vlokhoven.

Vijfenvijftig jaar gildebroederschap is niet niks. De enige die dat nu bij het Jorisgilde kan zeggen is Toon. Hij wist in die 55 jaar alle problemen die bij het Catharinagilde Woensel en het Jorisgilde Vlokhoven door neergang en opbloei ontstonden te overwinnen. Ondanks alles is hij altijd een trouw en actief gildebroeder gebleven tot op heden in de herfst van zijn leven.

Hij volgt hierbij het voorbeeld van zijn vader en grootvader.

Het geweeschieten was een van zijn grootste hobbies. Mede daardoor is zijn overgang van het Catharinagilde naar het schiet-aktievere Jorisgilde toentertijd ingegeven.

Overal waar wedstrijden gehouden werden ging hij heen: naar Tongelre, bij de Aalsterhut, in Gemert, Valkenswaard, Heeze en toen ook eens naar Knegsel. Dat staat nog vers in Toons geheugen:

"Vruger war 't heel anders. Ik ben eens ooit naor Knegsel goan schieten met Vermeulen van het Petrusguld. De war 's zondags nadat ik die'n uurste prijs had geschoten bij het Petrusguld. Die zin: Jongen, ge moet mee naor Knegsel gaon, zin ie; dan schiete gij d'n uurste prijs op de wip. En toen zijn we d'r hinne gegaon; ik nam m'n puist- en m'n wipgeweer mee. Wilde gij 'n keer met mijn puistgeweer schieten, zee Vermeulen. Ik lootte nummer vijf en hij nummer zes. Ik zeg: da valt nie gunstig uit. Da valt heel gunstig uit, zei Vermeulen. Als gij geschoten hed, dan schiet ik 'm eraf. En da war waar ook. Ik schoot de helft van die puist eraf; links neffe de spil. Ge hed zat gedaon, jongen, zei ie. De rest vat ik wel. Toen ik schoot, ik keek um, ik mende da ik een spaai de grond in gezakt was. Zo'n dauw kreeg ik d'r van. Jongen, jongen wa ging 't erop. Wat Vermeulen erop gedaon had, dè weet ik niet, maar hij had een kussen op z'n schouwers liggen... Ik had toch mar zo'n mager schouwerke. Ik kon 's anderdaags mijne jas nie ankrijgen. Ik kon m'n erm nie omhoog krijgen, hoor. Mar prijzen hadden we, in ieder geval. Er waren toen zeven prijzen op de puist en we schoten er zes af. Toen zetten ze d'r een berken puist op met wortels eraan. Ik probeer 't ene keer, zei Vermeulen.

Als de gij 't in ene keer probeert gao ik achter die'n mutsermijt staon, zei ik. Ze durfden er geen van allen bij te staon als wij schoten. En Vermeulen schoot op die puist. De boom ging ginds en kwam terug en... brak doormidden, die'n boom. Toen wou ie die prijs ook nog hebben ook, maar

hij had de boom middendoor geschoten, niet de puist craf. We hadden zoveel prijzen dat wij niet meer hoefden terug te komen. D'r kon niks van gezeed worden; er waren toen geen reglementen".

Toon kan zo uren over "vruger" blijven doorvertellen. Beide gilden waar hij 55 jaar actief zich voor inzette hebben hem op deze patroonsdag een waardige hulde gebracht.

Toon van Tuyl

Martijn van Kemenade werd onderscheiden met het zilveren schild van Kring Kempenland, vanwege zijn 25-jarig lidmaatschap in de overheid van het Sint-Jorisgilde.

Geïnspireerd door het gebeuren begin 1958, toen Harrie Roxs door het Sint-Jorisgilde als keizer werd uitgehaald, en de interesse in het geweerschieten, deed Martijn besluiten lid te worden van het gilde.

Twee jaar later op kermis maandag, 1 augustus 1960, lukte het hem zich tot koning te schieten van het gilde.

Dit noodzaakte hem, de sinds zijn gildebroederschap hem toevertrouwde taak als vaandeldrager op te geven.

Bij deze ene periode van koningschap zou hij het niet laten. Drie jaar later verwierf hij het dubbelkoningschap. Een jaar later bij het uithalen van de koning werd door mevrouw van Kemenade een koningsscepter aangeboden, die door Martijn als eerste mocht worden gedragen.

In 1970 werd Martijn in de overheid tot deken gekozen met als taak, aanvullende sekretariaatswerkzaamheden te verrichten voor sekretaris F. van der Sommen. Een belangrijk deel hiervan was het beheer van de gildefinanciën, een taak die hij op een geheel eigen wijze vervulde, echter wel zo dat hij een beleid voerde waarin eenieder zich kon vinden en waarbij iedere uitgave weloverwogen werd gedaan. De waardering van zijn medegildebroeders kwam in de huldiging zeer wel tot uiting.

Martijn van Kemenade

Kruisboogwedstrijden op wip om de "Zilveren Sint Joris" te Hapert

Op Tweede Paasdag 8 april werden bij het Gilde Sint Joris Hapert voor het derde achtereenvolgende jaar de kruisboogwedstrijden georganiseerd met als inzet de strijd om de "Zilveren Sint Joris". De opbrengst van deze wedstrijden kwam ten goede aan het kostuumfonds van het gilde.

De weersomstandigheden waren niet al te best te noemen, waarbij de dames en heren schutters danig werden gehinderd door de harde wind. Desondanks wisten vier schutters alle 25 schoten raak te schieten; er waren in totaal 96 deelnemers.

Na het afkampen mocht Louis Vosters van het Sint-Jorisgilde Reusel zich winnaar noemen van de "Zilveren Sint Joris" 1985.

De tweede plaats werd ingenomen door P. van de Putte Sint Joris Gestel, 3e plaats Fr. Jansen Sint Catharinagilde Blaorthem en Gestel, en tenslotte de 4e plaats werd ingenomen door Fr. van den Borne Sint-Jorisgilde Reusel.

Nieuwe Koning bij Gilde Sint Joris Hapert

De Patroonsviering, op zondag 21 april allereerst gevierd met een Gildemis, is op zaterdag 27 april voortgezet met het koningschieten, dat om de twee jaren plaats vindt. Er waren vijf kandidaten die streden om de koningstitel; hierbij was ook de vorige koning Antoon Scheers.

Nadat Burgemeester Wouters, Pastoor van Vroonhoven, Keizer Frans van Rooij en Hoofdman van Olmen de vogel gevrijd hadden, werden er 45 schoten gelost. Huub Schellekens wist bij het laatste schot in de negende ronde het laatste stukje naar beneden te halen en werd vervolgens tot de 44-ste koning van het Gilde geïnstalleerd.

in het Gildehuis.

De nieuwe koning bij het Gilde Sint Joris Hapert op 27 april 1985 Huub Schellekens.

Door de kandidaten werd slechts een enkel schot naast geschoten en dit ook nog per ongeluk.

De nieuwe koning Huub Schellekens krijgt de komende twee jaren een belangrijke taak. Hij zal in 1986 optreden als gastheer tijdens de Kringdag van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland, die vooreerst sedert 29 mei 1949 weer eens in Hapert zal plaatsvinden.

Tijdens de koffietafel voorafgaand aan het koningschieten zou Jan Ansems sr. gehuldigd worden, omdat hij 40 jaar bij het Gilde was. Helaas kon dit niet doorgaan in verband met ziekenhuisopname van zijn vrouw Marie. De huldiging zal op een nog nader te bepalen tijdstip plaatsvinden.

Hoofdman Johan van Olmen was op 28 februari j.l. tien jaar hoofdman van het Gilde. Ter gelegenheid van dit tweede lustrum schonk hij het

Koning Antoon Scheers, die later zijn titel moest afstaan aan H. Schellekens neemt de Gildeboeken in ontvangst van Hoofdman van Olmen.

Gilde twee nieuwe gildebouken. In deze met speciaal papier ingebonden bouken worden de evenementen en gebeurtenissen van het gilde met de hand ingescreven. In deze bouken zijn eveneens de aloude reglementen en de nieuwe statuten, alsmede een lijst van koningen en koningschilden opgenomen.

Tevens staan de afbeelding van Sint Joris en het familiewapen van Hoofdman van Olmen afgebeeld in deze twee fraaie bouken.

Antoon Scheers die toen nog koning was, nam namens het Gilde de twee gildebouken in ontvangst van Hoofdman van Olmen.

In Memoriam

Sint-Jorisgilde Zesgehuchten.

In de nacht van 19 op 20 april overleed plotseling onze gildebouder **Antoon Sanders**. Hij is bijna een jaar lid van ons gilde geweest. Zijn enthousiasme voor en zijn trouw aan het gilde was voorbeeldig. Hoewel hij enigszins gehandicapt was in zijn bewegingen, nam hij als hij kon deel aan onze activiteiten en hij zag ook vol verwachting uit naar de viering van Sint-Jorisdag, die hij helaas niet meer heeft mogen meemaken.

Op 26 april heeft het gilde hem begeleid naar zijn laatste rustplaats. Wij hebben in Toon een fijne gildebouder verloren.

De Overheid en de Gildeboueders van het Gilde Sint Joris, Zesgehuchten.

Sint-Jorisgilde Hapert.

Op maandag 4 maart overleed plotseling **Huub de Bruijn**, sedert 1967 gildebouder van gilde Sint-Joris.

Gedurende de laatste levensjaren was zijn gezondheid sterk achteruit gegaan; toch kwam zijn heengaan geheel onverwacht.

Ons medeleven gaat hierbij uit naar zijn echtgenote, zijn kinderen en kleinkinderen.

Huub de Bruijn werd op 7 maart 1985 met gilde-eer ten grave gedragen.

Sint-Catharinagilde Tongelre.

Op 5 maart overleed onze gildebouder **Chris Jansen**. Chris heeft zich voor het gilde bijzonder verdienstelijk gemaakt; als uniformmaker in ruste was hij het die er zorg voor droeg dat de gildeboueders, tamboers en vendeliers er keurig uitzagen tijdens gildedagen.

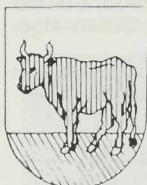
Op 8 maart heeft het gilde hem met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Tijdens de uitvaartdienst in de aula van het crematorium te Heeze die geleid werd door Pater Leopold Verhagen, hadden de gildeboueders zich rond de baar geschaard. De regerend deken gedacht Chris als een man van weinig woorden maar met een grote mate van belangeloze inzet voor het gilde. Dankbetuigingen werden altijd weggewuifd met: "Het zit wel goed".

Tenslotte bracht vendrig Theo van Boxel boven de met het oude vaandel getooide kist de laatste

gildegroet aan Chris: het zwaaien, het driemaal hoorbaar met het vaandel de kist raken en wederom het draaien boven de baar.
Een goed gildebrouder was op waardige wijze begeleid naar zijn rustplaats.

Mogen zij rusten in vrede.

Nieuws uit Maasland

Maasland. De kringdag van Maasland i.v.m. het 50 jaar bestaan van deze kring zal gehouden worden te Berkel, bij het gilde Sint Hubertus aldaar, op zondag 8 september 1985. De dag te voren zal de viering van de kring zijn met een receptie, een gildemis en de uitreiking van het boek "50 jaar Kring Maasland".

Aan het boek wordt momenteel hard gewerkt en men hoopt het zeker op de aangegeven tijd klaar te hebben, alhoewel dat een enorm werk is, gezien de grote inzending van copie en foto's van de 40 gilden van de kring. Ook de financiële kant moet sluitend worden gemaakt. Wij vragen dan ook een volledige medewerking van organisaties, gilden en gemeente, alsook een goede bestelling wanneer het boek concreet gaat worden.

Nuland. Het gilde van **Sint-Antonius Abt** heeft op zondag 19 augustus vorig jaar afscheid genomen van de gildeheer Pastoor A. van Erp. In de Gildemis van 10 uur dankte de ere-hoofdman van het gilde, burgemeester Schwiebbe, de pastoor voor zijn inzet voor het gilde. Hierna werd hem een vendelgroet gebracht en hem een passend schild overhandigd door de Hoofdman, Th. Hanegraaf.

- Vrijdag 24 augustus werd de nieuwe pastoor G. M. Verbakel plechtig ingehaald in de parochie van Nuland. Daar deze al toegestemd had graag de nieuwe gildeheer te worden werd hij onder de H. Mis "ingevendeld". Op de kermismaandag 27 augustus werd na de vendelgroet dit nog eens onderstreept. De koning bood hem een zilveren speld aan van Sint-Antonius Abt.

- 19 januari 1985 was de jaarlijkse teerdag. In de gildemis werd het nieuwe lid W. v. d. Linden ingevendeld. Na de mis gildemaal in het gildehuis waar de tafel goed voorzien was door de nieuwe eigenaar van deze zaal, de heer P. v. Nuland. Hierbij werd gildebrouder M. v. d. Heuvel gehuldigd voor zijn 40-jarig lidmaatschap. Ere-hoofdman Schwiebbe speldde hem een zilveren speld op. Zijn vrouw deelde in een bloemenhulde. Tijdens de avondbijeenkomst werd de hr. v. Loon uit Den Bosch gehuldigd van wege het feit dat hij 12½ jaar de tambours van het gilde leidde. Hoofdman Hanegraaf bood hem een tinnen bord aan. De tambours roerden hun trommen voor de heer van Loon.

De beste schutter van het jaar 1984 was Geert van der Dussen. Hij kreeg het wisselschild aangeboden door de Hoofdman. Het was voor v. d. Dussen een spannende strijd over 20 wedstrijden.

UDENHOUT. Traditiegetrouw hield Gilde **Sint Antonius en Sebastiaan** op 19 januari de teerdag. Op deze dag werd de nieuwe gildestandaard aangeboden; het ontwerp was van Em. Pastoor en ere-gildeheer Prinsen. Door Mevr. van Dommelen is er twee jaar aan geborduurd. Het koperwerk was van gildebrouder L. Hoogedoorn. Deze drie personen kregen van het gildebestuur een zilveren schild aangeboden. Na de gildemis in de voormiddag een vendelgroet op het kerkplein en bij bejaardentehuis Eikelaar, waar de brandewijn met kandij klaar stond. In Gildehuis Boslust stond boerenmik met zult klaar. Na de aanbidding van de standaard werd geschoten om de boslust-trofee, geschonken door de kastelijn en zijn vrouw. Deze verschieting had op de "limburgse" manier plaats op de blokjes in de harken op de boom. Winnaar werd C. v. d. Voort. Bij het avondeten zaten de dames ook aan; het was een peestampot. Vervolgens werd de video getoond van de opening van het nieuwe schuttershuis door F. Manni.

- De schutters van **Sint Antonius en Sebastiaan** hebben in 1984 weer 9 maal geschoten om 't fel begeerde clubkampioenschap opgelegd geweer. Twee personen wisten de verplichte 18 schoten te raken n.l. de gildezusters Mevr. van Laak en Mej. Jansen! De dames moesten echter afhaken, want de winnaar werd met 134 punten Koning F. van Loon. Kampioen werd F. v. Loon dus in klasse A en in de B-klasse P. de Bruijn. Kampioen geweer vrije hand werd J. Muijen in de A. klas en C. v. d. Voort in de B-klas.

De L. Rekkers-trofee werd verdiend door L. Mulderij.
- De 90ste verjaardag van Mej. Lucie Vermeer was aanleiding een tentoonstelling te houden van haar kunstwerken op het gebied van de naaldkunst. Zij is ere-dekenin van het gilde en heeft vaandel en meer attributen vervaardigd voor het gilde. De tentoonstelling was op het gemeentehuis gedurende drie dagen. Er waren plm. 200 werkstukken te bewonderen. Ongeveer 1000 personen hebben haar werk bewonderd.

LOON OP ZAND. Bij het gilde **Sint Ambrosius** werken de bijen ijverig door. Daar gonst het van activiteiten. Op tweede paasdag 8 april heeft men daar een "jeu de boules-baan" geopend. Het schietcomplex leent zich uitstekend voor een dergelijk vriendelijk spel, dat ook in de omgeving van het dorp wordt beoefend. In de Kring Maasland is het spel doorgedrongen via het gilde van Schijndel en sedert enige jaren komt het voor in

de prijzenreeks op de kringdagen! Dat was dan ook de reden dat dit gilde zich interesseerde voor dit oude volksspel dat uit de Franse periode hier in Brabant is overgebleven. Het baantje is door de Hoofdman hr. v. Riel geopend en het spel werd gespeeld met leden van de plaatselijke boulesclub "Le Cochonnet", dat zeer gewaardeerd werd. Het spel is aangenomen om de leden van het gilde op broederlijke en zusterlijke wijze aangenaam bezig te houden naast het schieten met de handboog.

Volgens de voorschriften van F.I.P.J.P. wordt gespeeld, om te kunnen aanpassen met andere verenigingen als vermaak binnen het gilde.

- Op 18 mei wordt hier het gildekoningschieten gehouden. De huidige koning kan mogelijk keizer worden. We wachten af en laten het de lezer de volgende keer weten.

VORSTENBOSCH. Op de viering van de jaarlijkse **Sint-Antoniusdag** werden bij het gilde twee gildeknappen "ingeveindeld" en werd gildebroeder Gerrit Somers gehuldigd wegens zijn 25-jarig lidmaatschap. Gerrit begon in 1960 als vendelzwaaijer; later had hij de leiding van de vendelgroep en werd een verwoed schutter. Vanaf 1972 is hij Deken van het gilde. Zijn vader welke reeds 33 jaar lid is en zijn zoon vormen een hechte familietraditie in het gilde; drie geslachten dus!

KAATSHEUVEL. Gilde **Sint Jan Baptist** heeft voor zijn leden een tijdschriftje gemaakt waarin alle wetenswaardigheden vermeld worden. De omslag heeft het medaillon van het gildevaandel en gildebroeder Frans Elshout redigeert het.

Op 9 en 10 februari werd in De Werf voor de 9de keer het luchtbukskampioenschap gehouden voor Kaatsheuvel. Men heeft daar automatische luchtbuksbanen met rijdend blazoen. 65 Schutters namen deel. Dank voor de organisatie werd gebracht aan Mevr. Dapper en P. Marcelissen. Recordhouder is sedert 1983 hr. Mutters met 99 ptn. Kampioen werd T. v. Geel 95 ptn. Bij de dames was het voor de 4de keer Mevr. Maas 91 ptn. Winnaar personeel werd Coen v. Bostel 97 ptn.; verder werd P. v. Balkom 3de, P. Machiels en E. v. Riel 2de.

- Eind 1984 was het schild gereed van de koning Frans Beekmans 1980-1984. Dit werd aan het gilde overgedragen. Hij was de 32ste koning bij het 140-jarig bestaan van Sint-Jan.

DINTHER. De jaarlijkse contactavond van **Sint-Barbaragilde** was op 19 april in zaal v. d. Heuvel. Verwelkomd werden de aspirantleden en de genodigden. Door Maarten Hermans werd de diaserie "Een jaar Gildegebeuren" vertoond.

Dr. Luijkx, de Hoofdman, zette twee gildebroeders in het licht, de zilveren jubilarissen Antoon v. d. Heijden en Carel Nelissen. Zij waren het die het mogelijk maakten dat in 1960 drie nieuwe schutsbomen konden worden geplaatst. Zij ontvingen een groepsfoto van het gilde. Antoon v. d. Heijden dankte namens de beide heren. De wens was: dat zij nog lang schutbroeders zullen mogen blijven, en daarom de welgemeende felicitatie.

Een verrassing was dat de Hoofdman aan de Federatie-voorzitter, Eug. van Bouwdijk Bastiaanse een hoofdmansstok overhandigde. De heer van Bouwdijk Bastiaanse dankte voor deze stok en zei dat hij hem als federatie-voorzitter

met trots zou dragen "al blijf ik gewoon gildebroeder van Sint-Barbara". Het "rondje" werd in dank aanvaard. Door Hans Fijen werd een videofilm vertoond over het bevrijdingsfeest van 19 september 1984 bij kasteel Heeswijk.

Later werd nog de videofilm getoond van de inzegening van het gildevaandel, 1983.

De evenementencommissie heeft voor een zeer aangename avond gezorgd en men kan de toekomst met een gerust hart tegemoet zien.

BERLICUM. Op 4 mei was het groot feest bij gilde **Sint-Joris**, want op die dag was gildebroeder Piet van Heijnsbergen 60 jaar lid. Tegelijkertijd waren ook Toon van Uden en Tinus van Rooij 65 jaar lid.

De heren Egbert Gerrits, Grad van de Leest, Antoon v. d. Pas, Henk van Lith en Nol van Lith waren die dag 40 jaar gildebroeder.

's Middags werd een herdenkingsbijeenkomst hiervoor gehouden in de gildezaal en om 16.00 uur ving een receptie aan ter ere van deze jubilarissen.

Namens de kring Maasland reikte de hoofdman dr. Luijkx kringonderscheidingen uit: de zilveren medaille met lint aan P. van Heijnsbergen en een zilveren medaille met vuurslag en lint aan G. v. d. Leest. In ons volgende nummer komen we hier nog op terug.

LOON OP ZAND - KAATSHEUVEL. Deze gemeente heeft op 20 en 26 januari afscheid genomen van haar burgemeester F. A. M. Fiévez. Hij is ongeveer tien jaar burgemeester geweest en werd destijds ook door de gilden van de gemeente ingehaald en gehuldigd. Dus ook nu bij zijn afscheid. Dat geschiedde eerst in Loon op Zand met een plechtige H. Mis van dankbaarheid gevolgd door een vendelgroet en grandioze receptie. Hierbij waren de gilden **Sint-Ambrosius** en **Sint-Hubertus** aanwezig. Vervolgens was het afscheid in Kaatsheuvel op dezelfde manier met **Sint-Jan Baptist**. Dat hij het gildewezen een warm hart toedraagt bewijst zijn lidmaatschap van het gilde Sint-Ambrosius van Loon op Zand, waar hij ere-lid is. Steeds hebben we een beroep op hem mogen doen voor wat het gilde en het schieten betreft en nooit kwam men tevergeefs, zelfs in zijn vrije tijd had hij gehoor. Wij mogen hem hiervoor hartelijk danken. Op de receptie in Loon op Zand verwoordde hij zijn genegenheid tot de bevolking met de woorden: "Ik kom zeker nog eens aan, daar kun je van op aan!". We hebben er op gerekend, en ... het is inderdaad zo! (red.)

- Als opvolger van Burgemeester Fiévez is op zaterdag 9 februari geïnstalleerd de heer J. v. Dun. Ook deze is weer door de drie gilden van de gemeente ingehaald en ingehuldigd voor het gemeentehuis te Kaatsheuvel, waar de koningen en hoofdlieden met tambours en vendeliers en een twintigtal leden hem verwelkomden. De vendelier van Sint-Ambrosius bracht de hernieuwing van de eed van trouw aan de overheid. De belangstelling van het publiek was minimaal, maar de woorden voor het gildewezen waren zeer positief. Wij wensen hem veel geluk met zijn benoeming.

- Op 29 april is gildebroeder Antoon v. Veldhoven de eer te beurt gevallen dat hij de Eremedaille in de Orde van Oranje Nassau heeft

ontvangen. Antoon is 40 jaar in dienst van de P.T.T. als kantoorhouder. Sedert 1945 is hij lid van het gilde Sint-Ambrosius, deken vanaf 1952 en thans Deken-Rentmeester. Burgemeester van Dun speldde hem de ere-medaille op.

BESOIJEN. Op 24 maart sloot het gilde van **Sint Crispijn en Crispinianus** zijn binnenschietseizoen af (luchtbuiks). Het was een zeer geslaagd seizoen, waarvan de prestaties en schutters beter waren dan vorige jaren. Sint-Crispijn werd derde in de onderlinge competitie. De eerste prijs, wisselbeker, werd gewonnen door C. v. Hulten; tweede werd R. de Gouw en derde A. v. Daelen. De tweede paasdag werd de buitencompetitie begonnen op de bomen.

HERPT. Het schuttersgilde **Sint-Catharina** heeft op 19 april afscheid genomen van pastoor pater Stanislaus de Groot, monnik van de Cisterciënzerabdij Mariënkroon te Nieuwkuijk. Hij overleed te Haarlem op 16 april en was gildeheer van het gilde. Op de abdijkerkhof is deze grote gildevriend begraven en begeleid door "zijn" gilde Sint-Catharina.

VLIJMEN. In Vlijmen hebben we het gilde van **Sint-Barbara** als lid van de kring Maasland. Sedert kort heeft de heer J. Blikman belangstelling getoond voor de kring vanuit zijn gilde van **Sint-Catharina**, dat op de hoogte wil blijven van kringzaken. Het is de bedoeling dat dat gilde gaat aansluiten bij de kring Maasland. Maar er is nog meer... en wel dat ook de heer Th. de Vaan ons heeft meegedeeld aan te willen sluiten bij de Kring met de **Onze Lieve Vrouwe Schuts**. Het is dus heel goed nieuws. We geloven dat de woorden van Burgemeester Schweitzer van destijds

bewaarheid gaan worden! Gelukkig komen dan de drie gilden van Vlijmen gezamenlijk tot de kring en willen zij samenwerken in gildeverband van onze Federatie.

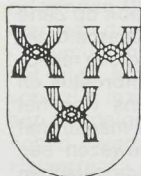
Op dinsdag 12 maart was het voor de **Onze Lieve Vrouwe gilde** (nu nog niet aangesloten) een bijzondere dag. De dag begon met een H. Mis voor de levende en overleden leden, doch het was een uitzonderlijke Mis, want de nieuwe costuums werden gezegend, waarvoor alle gildebroeders en zusters aanwezig waren. De mantels en hoeden lagen op het altaar, waar gildeheer, pastoor Moons, deze zegende.

Na de zegening mocht Hoofdman M. v. Helvoort als eerste dit mooi costuum dragen. Daarna werden de leden een voor een naar voren geroepen. Dit gilde is eigenlijk nog een oude broederschap, een z.g. bloed-gilde, dat dateert van 1320. Momenteel houdt men zich hoofdzakelijk bezig met schieten (met geweer). Nu zijn er 16 leden en 3 aspirant-leden. De laatsten zijn wel 18 jaar, maar zijn NIET getrouwd. Dit gilde heeft met Sint-Barbara en Sint-Catharina gezamenlijk een schietterrein. De gilden van Vlijmen leven weer. Hopelijk kunnen we deze twee gilden weer in de kring Maasland herkennen. Vlijmen Proficiat!

ELSHOUT. De **onze Lieve Vrouwe Schuts van Elshout** is uitverkoren met het **Onze Lieve Vrouwe Gilde van Aarle-Rixtel** om deel te nemen als begeleiding van de bidtocht in Den Bosch op 11 mei 1985. Zij zullen als begeleiding en bewaking van Z.H. Paus Johannes Paulus II optreden. Een voorname eer, de Zoete Moeder van Den Bosch waardig.

LOON OP ZAND, april 1985.

Jan Toorians,
Deken-schrijver Maasland.

Nieuws uit Peelland

Kort verslag algemene ledenvergadering "Kring Peelland"

Op zaterdag 2 februari vond onder grote belangstelling te Someren-Eind de jaarvergadering plaats; de locatie is door omstandigheden niet het gildehuis Lomans maar bij gildebroeder Jan van Tieskes.

Het bestuur is kort voor de aanvang van de vergadering aanwezig, voor het maken van een foto van het kringbestuur.

Voorzitter Ferd van Thiel heet allen hartelijk welkom, in het bijzonder Ere-lid Noud Giesbers; Ere-lid Piet Adriaans is wegens ziekte niet aanwezig.

De ontvallen gildebroeders: Chris Verberne Lierop, Marinus Kanters Gemert, Joseph v. d. Heijden Someren-Eind, Harrie Janssen Liessel en pastoor v. d. Ven Mierlo-Hout worden met een gebed herdacht.

Na het voorlezen van de presentielijst blijkt dat 20 van de 21 gilden aanwezig zijn; Colveniers-gilde Helmond is afwezig.

Notulen van de vergadering 1983, voorgelezen door gildebroeder Noud Giesbers, worden op een punt na goedgekeurd. Hub Engelen mist in

deze notulen, dat de gildebroeders op deze vergadering in uniform zouden verschijnen zoals op de najaarsvergadering afgesproken is; spreker zelf is wel in zijn gildepak.

Voorzitter heeft hierna nog enkele mededelingen:

- Gildecongres te Schoten België; hij spoort de gilden aan om in groten getale aan dit congres deel te nemen.
- Europees Koningschieten te Eupen; de Koningen van 1983 - 1984 - 1985 mogen hieraan deelnemen.
- Gildebroeders Jan van Dooren en Henk de Jong hebben 25 jaar zitting in het bestuur van kring Peelland.
- "Mee naar Bakel", een stichting met als doel: tijdelijke huisvesting voor achterblijvende, gezonde levenspartners; deze huisvesting wordt op het terrein van de verpleeghuizen in Bakel gebouwd. Gildebroeder Liender van het Sint-Antoniusgilde Gemert geeft een uiteenzetting over deze stichting die als doel heeft de benodigde gelden te verzamelen.

De financiële bescheiden van penningmeester Jac. Huijbers zijn door de kascommissie gecontroleerd en goedgekeurd.

Vooruitlopend op de beslissing van de vergade-

ring heeft de penningmeester in zijn verslag een contributieverhoging tot f 100,- verwerkt. De gildebroeders gaan met deze verhoging akkoord.

Bestuursverkiezing: aftredend volgens rooster, Frans v. d. Velden Lierop, Jan Verheijen Someren-Eind en Harrie Bankers Bakel; zij zijn herkiesbaar. Kandidaat uit de vergadering is Hub Engelen van het Sint-Jorisgilde Deurne. Bij de verkiezing worden Jan Verheijen en Harrie Bankers herkozen, Hub Engelen wordt in de plaats van Frans v. d. Velden gekozen.

Verslag kringdag 9 september 1984 te Someren-Eind.

In het verslag wordt dank gebracht aan diverse commissies van de kring voor het goede verloop en de samenwerking.

Verslagen vendel, trom en schietcommissie zijn aan alle gilden thuisgestuurd.

Verslag standaardrijden is niet aanwezig. Voorzitter dankt de commissies voor hun vele werk.

Pausbezoek: voorzitter geeft een uiteenzetting over het komende bezoek van Z. H. de Paus op 11 mei. Er is een ontvangst-comité in het leven geroepen welke het gehele gebeuren gaat regelen.

Rechtspersoon Kring "Peelland": Het kringbestuur heeft ervaren dat de statuten en het huiselijk reglement te wensen overlaten.

Voorzitter vraagt aan de aangesloten gilden om het bestuur de bevoegdheid te geven met een notaris van gedachten te wisselen aangaande nieuwe statuten.

De gilden machtigen het bestuur om de statuten bij de notaris te laten passeren, wel is gildebroeder Liender bang, dat men ongelukken maakt om deze statuten in zo'n kort tijdsverband er door te jagen.

De voorzitter zegt hierop: "Hebt vertrouwen in Uw bestuur" dan krijgt U zeer binnenkort de concept-stukken in de bus, om deze te bestuderen; daarna zal een vergadering belegd worden met een deputatie van de besturen van de gilden, om de goedkeuring te vragen.

Commissie 50 jaar "Kring Peelland": Gildebroeder Dusseldorp geeft een overzicht van de stand van zaken van het jubileumboek. Nogmaals worden de gilden angespoord om meer boeken af te nemen. Ook zijn diverse verhalen welke de gilden hebben ingeleverd ingekort of zijn er veranderingen aangebracht. De Heer v. d. Putten komt met het voorstel, om op de omslag van het boek een foto van alle gildevaandels uit onze kring te plaatsen; deze foto zal gemaakt worden bij het kasteel te Gemert of Helmond.

Afname en betaling tijdschrift "De gildetrom": Voorzitter spoort alle secretarissen nogmaals aan, om de abonnementsgelden op tijd af te dragen, ook kunnen de aantallen van dit tijdschrift omhoog; onze kring heeft een te lage afname. Maak binnen uw gilde wat meer reclame voor dit driemaandelijks tijdschrift.

Rondvraag: van de rondvraag wordt veel gebruik gemaakt. De voorzitter kan eenieder tevre-

den stellen. Gildebroeder Van Rixtel merkt op, dat secretaris Frans van de Velden niet is bedankt, nu hij niet meer in het bestuur van de kring zitting heeft.

Voorzitter: Wij betreuren het dat het zo gelopen is en dat de stemming zo is uitgevallen. Frans heeft wegens familie-omstandigheden niet kunnen functioneren, wij zijn gildebroeder Frans dankbaar voor zijn inzet, wij als bestuur zullen hem spoedig bezoeken. Maar! gildebroeders, vergeet niet "U" hebt beslist, want de stemmen van de vergadering geven de doorslag en het is altijd triest als over mensen beslist moet worden. Gildebroeder Sijbers sluit zich bij de woorden van de voorzitter aan met te zeggen "Wij moeten de Heer danken, dat wat er bij het gezin v. d. Velden gebeurt niet bij ons zal gebeuren. Ik geloof dat ik met deze weinige woorden veel gezegd heb."

Voorzitter Ferd van Thiel sluit de nogal moeilijke vergadering ruim over de geplande tijd, met de christelijke groet.

Jan Verheijen, deken-schrijver "Peelland".

Dit staat binnenkort te gebeuren

Het gilde Sint-Leonardus Beek en Donk zal op 13 juli een vendelgroet brengen bij de festiviteiten die gehouden worden te Kalbeck Duitsland.

Als dank voor deze vendel hulde wordt een Lourdesreis aangeboden aan gildebroeder Jan van Boxmeer.

Kringkampioenschappen schieten op de wip, welke te Lieshout bij het Sint-Servatiusgilde worden gehouden op 14 juli; de schutters zullen in uniform aan deze wedstrijden deelnemen.

Bij het Sint-Hubertusgilde Liessel wordt op 22 juni gildebroeder L. M. Giesbers gehuldigd voor zijn 50 jaar gildebroederschap.

Op 7 september zal het Sint-Jorisgilde Deurne Keizer Jan van Rooij huldigen voor zijn 25-jarig gildebroederschap.

Goed jaar voor Gilde Sint Lambertus Someren-Eind

In gildehuis H. Lomans kwamen bestuur en leden bij elkaar voor hun jaarvergadering. Nadat voorzitter Frans Lomans een minuut stilte had gehouden voor overleden gildebroeder en ere-lid Joseph van der Heijden, dankte hij vele gildebroeders voor het vele werk dat zij tijdens het gehouden gildefeest hebben verricht.

Daarna was het woord aan secretaris Jan Verheijen voor het voorlezen van het jaarverslag dat de leden van tevoren thuis gestuurd hadden gekregen. Hieruit bleek duidelijk, dat het gilde het afgelopen jaar een druk jaar heeft gehad.

Penningmeester Piet van Houts kon ook dit jaar weer een batig saldo melden. De kienavonden die voor het gilde worden gehouden hebben de kas ook dit jaar weer op peil gehouden.

Ook voor het komende jaar prijken er nogal wat activiteiten op het programma. Een daarvan is het tweejaarlijks koningschieten.

Bij de bestuursverkiezing waren voorzitter Frans Lomans en bestuurslid Hein Lammers aftredend. Hein Lammers was niet meer herkiesbaar; in zijn plaats werd Frans van Doren gekozen, ook geen onbekende in het gilde. Hij is reeds 24 jaar lid van het gilde en grote organisator bij de schietwedstrijden.

De voorzitter bedankte het scheidende bestuurslid voor zijn inzet, waaruit bleek dat hij 46 jaar lid is waarvan 28 jaar bestuurslid en hiervan heeft hij 15 jaar de voorzittershamer gehanteerd.

Gildebroeder Hein kreeg een tinnen bord met inscriptie aangeboden.

secretaris, Jantje Verheijen.

Gilde Sint Lambertus Somerens-Eind huldigt jubilarissen.

Vier gildebroeders, Graat Heijblom en Jan van de Laar (40 jaar gildebroeder), Willem Muijen (25 jaar gildebroeder) en Piet van Houts (25 jaar bestuurslid) werden uitbundig geféteerd in gildehuis H. Lomans.

De jubilarissen werden 's middags door de gildebroeders thuis afgehaald. Van hieruit trok men naar het gildehuis waar te hunner ere de vendelgroet werd gebracht.

Na de lovende woorden van voorzitter Frans Lomans spelde hij de jubilarissen de zilveren gildespeld op met de daarbij behorende oorkonde.

Piet van Houts ontving voor zijn 25 jaar bestuurslidmaatschap een zilveren bierbeker met inscriptie.

Ook werd het feit herdacht dat het gilde 25 jaar thuis is in het gildehuis van Toos en Driek Lomans.

's Avonds werd nog uitbundig feest gevierd. Tijdens deze avond werd gildebroeder Jan Verheijen in de bloemtjes gezet.

Buiten het bestuur om hadden alle gildebroeders een steentje bijgedragen voor een gebrandschilderd raam in schildmodel met de afbeelding van deken-schrijver. Hij ontving deze hulde als dank voor het vele werk bij het gehouden gildefeest. Ook zijn echtgenote gildezuster Mien werd in de hulde betrokken.

Nieuwe Hoofdmansketen voor Sint-Antoniusgilde Stiphout.

Tijdens de patroonsdag gevierd op zaterdag 19 januari, is aan de hoofdmans G. v. d. Burgt een nieuw hoofdmansschild uitgereikt.

De jaarlijkse patroonsdag begon zoals elk jaar met een H. Mis, opgedragen voor alle levende en overleden gildebroeders. Na het brengen van de vendelgroet, vanwege de kou in de kerk, werd er afgemarcheerd naar het Gildehuis café het Aambeeld, waar de koffietafel klaar stond.

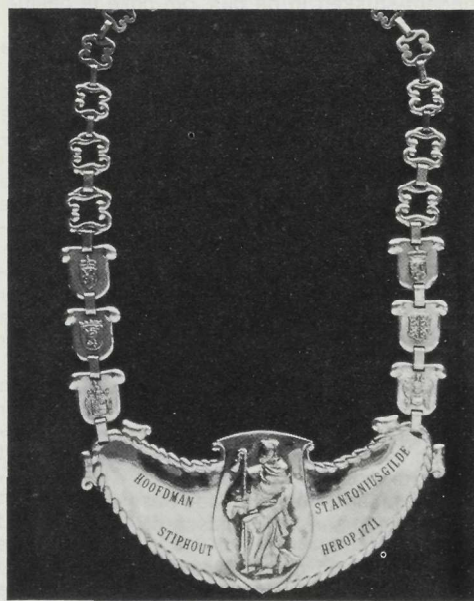
Na deze maaltijd waren we gezellig onder elkaar met een potje biljart, kaart of dartspeel, totdat de voorzitter ons om 11 uur bijeen riep voor de jaarvergadering. Behalve de gebruikelijke agendapunten zoals het jaarverslag van de secretaris, het financieel verslag van de penningmeester,

het kiezen c.q. herkiezen van bestuurs- en commissieleden, konden de gildebroeders zich ook nog uitspreken over het aannemen van twee nieuwe gildebroeders die het gebruikelijke proefjaar achter de rug hadden en volgens een unanieme mening van de leden dit proefjaar goed hadden doorstaan. L. Boudewijns en F. Kampers werden dan ook bij acclamatie opgenomen in onze broederschap. Na de rondvraag werden alle gildebroeders door voorzitter G. v. d. Burgt nog eens hartelijk bedankt voor hun inzet van het afgelopen jaar.

Inmiddels was de kok al ver gevorderd met het bereiden van een goed middagmaal, wat ons zoals altijd werd aangeboden door onze kasteleins H. Bouw en M. v. d. Kerkhof.

's Avonds volgde ons gildefeest waarbij ook de gildezusters en een aantal van onze weldoeners aanwezig waren. Na het welkomstwoord van onze gildeheer Dusseldorp deelde hij mede een ongewoon verzoek te hebben gekregen daar het niet gebruikelijk is dat een vrouw op een gildefeest het woord vraagt, doch dat hij i.v.m. de aard van het verzoek hier wel van af wilde wijken. Hij vroeg even aandacht voor zijn vrouw. Mevr. Dusseldorp begon met te memoreren dat 15 jaar geleden G. v. d. Burgt officieel Hoofdman van ons gilde werd. Hij volgde zijn oom op die overleden was. Nu is 15 jaar wel geen gebruikelijk jubileumjaar maar dat was ook niet de hoofdzaak. De hoofdzaak was dat G. v. d. Burgt het al 15 jaar moest doen met een hoofdmansschild dat niet de juiste vorm had. Een hoofdmansschild dient sikkelvormig te zijn, en dus vond zij dat daar iets aan gedaan moest worden. In overleg met onze koning J. v. Hoof begon zij aan het ontwerp te werken en al gauw stonden de ideeën op papier. De opdracht aan de zilversmid werd gegeven en Mevr. Dusseldorp was zeer verheugd deze zelf ontworpen hoofdmansketen aan het gilde cadeau te mogen doen.

Zoals U op bijgaande foto kunt zien bestaat de keten uit:

een echte hoofdmanssikkel, met de H. Antonius Abt en zijn varken; de sikkel hangt aan een ketting die is gevormd door:

zes wapens: van Nederland, Noord-Brabant, Stiphout, Helmond, van Daniël Maccalla en van Simon Thomas.

Schout Daniël Maccalla heeft in 1711 het gilde te Stiphout heropgericht.

Het familiewapen van Simon Thomas is het familiewapen van de schenkster Mevr. M. A. Dusseldorp-Simon Thomas.

Onder luid applaus werd de keten omgehangen en onze trotse hoofdmans liet zich van alle kanten fotograferen en feliciteren. De hoofdmans bedankte namens zichzelf en het gehele gilde de schenkster en sprak de hoop uit deze zeer kostbare hoofdmansketen nog lang te mogen dragen.

Na deze onverwachte en verrassende opening van de feestavond zat de stemming er al meteen in. Tot in de kleine uurtjes is er een gezellig samenzijn geweest en werd er volop gedanst. De drankjes en hapjes waren voortreffelijk. De kastelein had het weer prima voor elkaar.

F. Kampers.

Optrekdag Sint Joris Gemert met veel jubilea

De "rooie rakkers" in ons midden zijn opvallend maar trouw en waardevol, aldus de "groene koning" Geert Pijnappels namens het kerkkoor van de Gemertse Sint Jan bij de huldiging van de jubilarissen van het Sint-Jorisgilde.

Daarmede typeerde hij eigenlijk het gehele feestelijke gebeuren van de optrekdag. Het begon al vroeg bij het afhaken van de kapitein aan huis. Dan de sfeervolle gildemis in de oude Sint Jan. Vervolgens de ontvangst op het gemeentehuis, waar opnieuw burgemeester Heldens blij gaf van hartverwarmende belangstelling voor de Gemertse gilden. De gebruikelijke vendelgroet aan hoofdvrouw en beschermheer droeg bij de familie Ypenburg een bijzonder stempel door de aanwezigheid van dochter Judith, die 25 jaar geleden de eerste koningin van het gilde werd na een zeer lange pauze in het koningschieten.

Rond het middaguur de spannende keuze van de nieuwe deken. Met grote meerderheid viel de keuze op Gerard Lemmens uit Mortel. Dat betekende tevens een flinke opmars voor de Rooi Skut want Gerard woont achter de Hoge Aarle tegen het Bakelse aan. Ter plekke werd de nieuwe deken geïnstalleerd en begon de feestelijke terugtocht, die drie uren zou duren.

In de volle zaal van het clubhuis begon de feestavond met de huldiging van de jubilarissen door kapitein Wim van de Vossenberg, die op de hem eigen prettige wijze aan de feestelingen de dank van het gilde overbracht.

Albert van de Eijnde en Twan van Dinter kregen als eersten hun zilveren schildje voor 12½ jaar lidmaatschap. Dan de huldiging van Piet Verhoeven, 50 jaar lid van het gilde, afkomstig uit een familie van paardenliefhebbers en standdaardrijders. Nu is Piet zorgvuldig beheerder van het gilde-zilver en actief in de groep. Piet werd begünstigd met een gouden schildje, wat hem de opmerking ontlokte: "Nu zal de Paus straks wel extra aandacht aan mij schenken als ik langs de

route sta".

De kwaliteiten van Lieve-Vrouwebroeder, koorzanger en - sinds 1925 - gildebroeder Harrie van Thiel zijn die van een echte gildebroeder, aldus de kapitein. Een man zonder veel woorden maar een die het 60-jarig lidmaatschap van het gilde bekroond zag met een welverdiend gouden schildje, voorzien van een diamant.

Toon Jaspers, voorzitter van het Sint-Antonius- en Sint-Sebastiaangilde was 25 jaar geleden wethouder van Gemert en nam als zodanig deel aan het koningschieten. Het neerhalen van de reeds wankelende vogel prefeerde hij destijds boven een slappe misser. Hij verkoos uit het kleine groepje aanwezige dames de nog jonge Judith Ypenburg, thans mevrouw Groot, als koningin. Zij werden nu met zilveren schildjes geëerd als pioniers van een nieuwe koningspaar-traditie in het gilde.

Een belangrijk feit in het Gemertse gildeleven is in 1985 het 100-jarig tamboerschapschap van de familie Van de Eijnde.

Vanaf Toontje Van de Eijnde in 1885 tot heden heeft deze familie vele bekende tamboers aan het gilde geleverd, die de kunst verstonden om de typische Gemertse gildemars onvervalst aan elkaar over te dragen.

Nu de opengevallen plaats van Theo v. d. Heuvel door een zoon van Jan (onlangs nog koning) zal worden ingenomen, zullen er drie Van de Eijnde's tamboers zijn in het Sint-Jorisgilde.

Als klap op de vuurpijl kwam het geschenk van het gilde aan de familie Van de Eijnde: een schitterende nieuwe dieptetrom met inscriptie en afbeelding van de patroonheilige.

Kringvoorzitter Van Thiel sprak namens het bijna voltallige kringbestuur waarderende woorden voor alle jubilarissen en reikt oorkonden en zilveren onderscheidingen van de federatie uit aan Harrie van Thiel en Piet Verhoeven. Evenals door de kapitein werden door mevr. van Thiel, oudkoningin van het gilde en echtgenote van de kringvoorzitter, aan de diverse dames van de jubilarissen bloemen voor hun gildetoewijding overhandigd.

De jubilarissen lieten zich niet onbetuigd en schonken fraaie bewerkte zilveren schilden als herinnering aan het gilde.

De avond kreeg nog meer inhoud, toen ook het zuster-gilde verscheen om gezamenlijk de broederschap te vieren.

Tot slot van deze opmerkelijke optrekdag is de boodschap aan alle Gimmertsen:

"De rooi zijn van de straat, het goei weer kan beginnen!"

Sint-Hubertuskapel in Liessel

In 1981 werd, tijdens het 650-jarig bestaan van het Sint Hubertus-gilde, de belofte gedaan om de oude Hubertuskapel te herbouwen.

Als we teruggaan in de tijd dan is het volgende hierover bekend: Liessel kreeg voor het eerst een kapel in 1350, toegewijd aan de H. Hubertus en de Moeder Gods. In 1490 werd de kapel verbouwd en uitgebreid en wel zodanig dat het een kerk genoemd kon worden. In 1648 volgde, ten tijde van de reformatie, de sluiting door de overheid. In 1799 kwam de kerk weer in katholieke handen. Deze kerk (kapel) werd in 1831 afgebro-

ken. Een nieuw gebouwde kerk werd in 1832 ingewijd. Deze kerk bleef in gebruik tot dat in 1901 onze tegenwoordige parochiekerk werd toegewijd aan de H. Willibrordus.

Door de belofte in 1981 werd in 1984 een commissie in het leven geroepen om de kapel te herbouwen en wel onder leiding van de vakkundige gildebroeders Toon en Piet v. d. Berkmortel. Iedereen droeg een steentje bij en dit resulteerde in de opening en inzegening op 3 november 1984.

De kapel is toegewijd aan Sint Hubertus, de patroonheilige van ons gilde. Daar de oude kapel tevens toegewijd was aan de Moeder Gods is hiervan ook thans niet afgeweken.

"Gedenk Uw leiders, neem een voorbeeld aan hun geloof". Deze spreuk die in de voorgevel is aangebracht, moge als intentie bedoeld zijn bij de bouw van deze kapel.

De uitbeelding van Hubertus als jager, het beeld van Sint Lambertus en de patroon van onze kerk Sint Willibrordus zijn als waardige leiders te beschouwen.

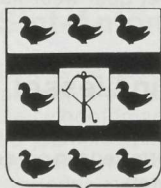
In vroeger tijden werd Hubertus vereerd als patroon tegen de hondsdelheid, vandaar dat Liessel destijds een bedevaartplaats was.

Het gilde is voornemens dit gebruik jaarlijks te herhalen wanneer op de zaterdag vlak voor, op, of direct na 3 november het patroonsfeest gevierd wordt.

Het Sint-Hubertusgilde is iedereen dank verschuldigd die meegewerkt heeft om dit te realiseren. Een stuk historie is in Liessel herleefd.

Sint-Hubertusgilde, Liessel.

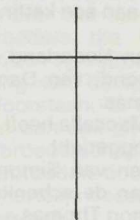

Sint-Antoniusgilde Well 550 jaar

Het Sint-Antoniusgilde bereidt zich thans voor op de viering van het 550-jarig bestaan. In verband hiermee is in de kring "Land van Cuijk" aan het Gilde een vrije gildedag toegewezen op zondag 30 juni 1985.

Het Gilde te Well organiseert ieder jaar een gilde-

In Memoriam

Sint Joris Gemert

Een bekende figuur in het Gemertse Sint-Jorisgilde en op de vele gilde-evenementen overal in het land is niet meer. Op de prille lentemorgen van 6 april kwam een einde aan het aardse leven van gildebroeder **Theo van den Heuvel**. Theo droeg de aloude hoge hoed van de Gemertse gilde-tamboers met ere. Zijn markante kop sierde menige folder en boekomslog.

Naast zijn lidmaatschap van fanfare Sint Lucia in Mortel was hij een trouw gildebroeder, die nooit op het appel ontbrak.

In 1959 werd hij tot deken in het gilde verkozen.

Na ruim 10 jaar werd hij naast Wim van de Eijnde tamboer in het gilde.

Zijn muzikale inslag kwam hem daarbij goed van pas. De laatste jaren had hij ook zitting in de trom-commissie van de kring Peelland.

Begin 1984 vierde hij nog temidden van vrienden en gilde-bestuur zijn 25-jarig lidmaatschap van het Sint-Jorisgilde. Nog eenmaal mocht hij daar voor de gildebroeders "verzuken" voor de optrektag rond Sint-Jorisdag. Daarna moesten talloze vrienden machteloos toezien hoe de sterke eik langzaam werd geveld. Theo werd 49 jaar. De vele belangstellenden in de kerk - waaronder het zuster-gilde niet ontbrak - waren diep onder de indruk van de eucharistieviering waarin familie, gilde en fanfare afscheid namen van hun Theo.

Kring Land van Cuijk

feest in een feesttent bij café Vink, aan de Rijks-weg te Well. Dit feest duurt 2 weekenden en valt op het laatste weekend van juni en het eerste weekend van juli. De viering van de vrije gildedag is dit jaar in dat feest ingepland.

Nieuwe Gilde - Vaan (Hoofdvaandel) voor Sint-Antoniusgilde.

De gildedag op 30 juni begint met een Plechtige

Eucharistieviering in de Sint-Vituskkerk te Well. Tijdens deze viering zal het nieuwe Hoofdvaandel ingezegend worden. Door de zusters van "De Dochters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart" te Tilburg is het nieuw vaandel gemaakt. Dit vaandel is geheel handwerk en aan twee zijden hetzelfde. Het vaandel is overigens bijna identiek aan het oude vaandel, dat aan vervanging toe was.

Om 12.00 uur zal in zaal Vink door het gemeentebestuur van de gemeente Bergen de erewijn aangeboden worden.

Vanaf het voetbalveld zal de optocht om 13.00 uur vertrekken naar de gaarde van het kasteel te Well, waar ook alle wedstrijden zullen plaatsvinden.

Ook de schietbomen staan daar opgesteld, zodat alle wedstrijden op één terrein plaatsvinden.

Ongeveer 40 verenigingen hebben zich thans gemeld voor de Gildedag.

Ook een vijftal Schützenbrudersschaften uit Duitsland zullen in Well aanwezig zijn.

Op 14 mei was het Sint-Antoniusgilde aanwezig op het vliegveld Beek (Airport Maastricht) i.v.m. het Pausbezoek aan Nederland.

Secr. W. Koppes 't Leuken 6
5855 EK Well. 04783 - 1654

Sint Joris- en Sint-Anthoniusgilde Maashees

Op zondag 28 april vierde het gilde zijn patroonsdag, de feestdag van Sint Joris. Op die dag wordt in Maashees het Koningschieten gehouden, de jaarlijks terugkerende stijd om deze hoge post in het gilde.

De dag begon naar goed gildegebruik met de Gildemis voorgegaan door Gildeheer Teunissen. Na de gildemis zaten de gildebroeders en de jeugdleden aan aan het ontbijt waarna de jaarvergadering kon beginnen.

Een van de belangrijke punten was de geplande overheidswisseling. Bernard Ruyten trad af als capiteyn, Bort Akkermans neemt het voorzitterschap over. Gerrit Emonts werd verkozen in de Overheid in de opengevallen plaats ontstaan door het niet meer verkiesbaar zijn van Jan van Boldrik.

's Middags om vier uur was dan het grote moment aangebroken, het Koningschieten. Dit jaar voor het eerst schoot de jeugd een eigen jeugdkoning. Dit om de jongeren meer nog te betrekken bij het totale gildegebeuren. Marius van Boekel jr. wist met het 106e schot de jeugdkoning naar beneden te halen. Voor de Jeugdkoning was er het jeugdkoning-wisselschild.

Dan kon het Koningschieten voor de gildebroeders een aanvang nemen. Raadsheer van de Moosdijk en Gildeheer Teunissen vrijden de vogel en de oud-koning schoot zich vrij waarna het spel kon beginnen.

De animo onder de gildebroeders was groot ondanks de kou en regen. Misschien had de vogel het op zijn hoge standplaats ook koud, want met het 92e schot al kwam hij naar beneden. Gerrit Emonts was de gelukkige nieuwe Koning.

Toespraak tijdens opening van het Schietterrein door de Edelachtbare Heer H. v. d. Moosdijk, burgemeester van Vierlingsbeek. Geheel rechts, v.l.n.r. C. Teunissen gildeheer, L. Akkermans capiteyn.

Op Koninginnedag was het andermaal feest. Na 7 jaar en 4 hinderwetprocedures was het eindelijk gelukt met de vergunning voor een schietterrein, waar met het schutterijgeweer geschoten mag worden.

In eigen beheer legden de gildebroeders het terrein aan aan de rand van het gemeentebos waar door gemeente Vierlingsbeek, waartoe Maashees behoort, een stukje grond ter beschikking was gesteld.

Op 30 april werd het terrein geopend door burgemeester H. Van de Moosdijk en pastoor C. Teunissen, bijgestaan door de capiteyn van het gilde Bert Akkermans door het optrekken van een schutsboom waaraan bevestigd waren de gemeentevlag en een vendel.

De vier gilden van gemeente Vierlingsbeek waren aanwezig om dit gebeuren luister bij te zetten. Na de opening hielden de gilden een onderlinge schietwedstrijd: het gemeentelijke Koningschieten. Op voorstel van de heer burgemeester werd met instemming van de gilden deze jaarlijks terugkerende strijd om de titel Gemeentekoning, ingesteld. Gemeentelijke Koning werd Jan Jacobs, koning van het Sint-Theobaldusgilde Overloon met 68 schoten. Tweede werd Sint Joris en Sint Anthonius met hun vogel die het 70 schoten uithield. Derde Sint Antonius en Sint Nicolaas van Groeningen met 76 schoten en vierde het Onze Lieve Vrouwegilde uit Holthees met 78 schoten.

Frappant was, dat binnen de minuut alle vogels naar beneden kwamen.

Na de wedstrijd was er een gezellig samenzijn in het gemeenschapshuis van Maashees.

In 1986 wordt het gemeentelijk Koningschieten in Groeningen gehouden.

Jo Smits,
luitenant-schrijver.

Hr. Schrijen (88) Gildebijleum.

De 88-jarige kapitein van het H. Bloedsgilde van Boxmeer vierde zondag 21 april j.l. zijn 60-jarig bestuurslidmaatschap van het gilde.

De viering van deze unieke prestatie werd be-

gonnen met een plechtige H. Mis met gilde-eer in de St. Petruskerk. Na de middag was er een receptie waarop vele gildebroeders uit de kring van het Land van Cuyk de jubilaris kwamen feliciteren.

Jan Schrijen werd in 1925 - nauwelijks met

Op de foto Jan Schrijen temidden van zijn mede gildebroeders en -zusters.

(foto: de gelderlander pers)

groot verlof uit militaire dienst - lid van het Boxmeerse gilde en bleef dit - inmiddels erelid - tot op de huidige dag en is daarmee de oudste actieve gildebroeder uit het Land van Cuyk.

Kring „Baronie en Markiezaat”

Interview met Jan van Tilborg, oud-vicevoorzitter Kring Baronie en Markiezaat, Erehoofdman van het Sint-Willibrordusgilde te Alphen.

Jan, je bent nu al weer een paar maanden afgetreden als vice-voorzitter van de kring en bij gelegenheid van de kringdag te Alphen kreeg je de kringonderscheiding opgespeld, wat ging er toen door je gedachte?

Het verraste me volkomen. Dit had ik niet verwacht want zolang zat ik nog niet in het kringbestuur.

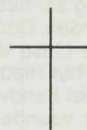
Ja, maar dat was niet de enige reden. Je hebt deze onderscheiding mede gekregen, voor het vele werk dat je gedaan hebt in het belang van het hele gildewezen als mede in je eigen gilde. Hoe is daarop je reactie?

Ja ik heb de rede van de kringvoorzitter niet gehoord, daar ik in de vestibule stond en toen naar voren werd geroepen om die onderscheiding in ontvangst te nemen, dus ik weet niet welke goede hoedanigheden de kringvoorzitter mij allemaal heeft toebedacht.

Nu dat zijn er vele, maar hoelang zit je nu al in het gildewerk?

Ongeveer 18 jaar, vanaf de heropricting van ons gilde, maar al jaren van te voren ging mijn belangstelling uit naar het gilde en alles wat er over te lezen was, tenminste dat ik in handen kreeg bestudeerde ik terdege. Vanaf ongeveer 1850 was ons gilde slapend en bestond als schutterij. Als ik nu de jaren als schutter meetel, zouden dat een totaal vormen van 58 jaar.

In Memoriam

Sint-Joris- en Sint-Anthoniusgilde Maashees.

Op 31 januari overleed geheel onverwacht **Jacques Smits**, daags na zijn verjaardag. Jacques was een trouw gildebroeder; nooit miste men hem op een vergadering of wanneer er gewerkt moest worden. Op 5 februari heeft het gilde hem met gilde-eer begraven.

Op 7 maart overleed ons ere-lid **Mevr. M. Albers-Cup**. Zij was de stuwende kracht achter de heropricting van ons gilde in 1978; hiervoor werd Mevr. Albers tot ere-lid benoemd. Op 12 maart hebben we haar met gilde-eer begraven.

J. Smits
Luitenant-schrijver.

Was die schutterij voordien ook een gilde?

Ja zeker en al heel oud. Hoe oud is niet juist te zeggen, daar de oude papieren in de oorlogsjaren zijn verloren geraakt, maar in het boek van Van Goor "De stad en de landen van Breda" staat de schutte van Alphen al genoemd, als jaarlijks deel te nemen aan de plechtige ommegang te Breda. De laatste ommegang is gehouden in 1581. Ook in de oude gemeente-archieven wordt de schutte regelmatig genoemd.

Hoe hebben jullie dat gilde weer tot leven gewekt?

Dat heeft nog al veel voeten in de aarde gehad, want dat ging niet zo snel. Wij hebben er met een man of drie zowat zeven jaar over gedaan, eer de schutters zover waren, dat het gilde weer kon worden heropgericht. Zelfs toen dit was gebeurd waren nog wel enkele leden die het er niet zo mee eens waren, maar het mooie is dat dat nu mee van de beste gildebroeders zijn.

Wat was de reden dat die enkele leden van de schutterij tegen de heropricting waren?

Ik denk dat een der voornaamste redenen was de schrik om in uniform over straat te gaan lopen. *Zijn jullie toen direct al aangesloten bij de kring "Het kwartier van Oirschot" of is dit later gebeurd?*

Toen de kogel door de kerk was en ons gilde weer was heropgericht, zijn we op een zondag

gaan praten in Hilvarenbeek met de Heer Abrahams en daar troffen we heel toevallig ook de Heer Scheffers uit Tilburg met het gevolg dat alles snel in kannen en kruiken was, zodat we op de eerstvolgende jaarvergadering van de kring als lid werden aangenomen.

Zijn jullie lid geweest van Het Kwartier van Oirschot tot de Baronie en Markiezaat werd opgericht of nog langer?

Neen. Wij zijn nog een paar jaar lid van de kring Oirschot gebleven want we wilden eerst wel eens zien, hoe het in de Baronie allemaal zou lopen. Wel hebben we altijd onze volledige medewerking aan de kring Baronie-Markiezaat verleend. *Wie waren de eerste leden van onze kring?*

Als ik het wel heb waren dat, Klein Zundert, twee gilden uit Rijsbergen, Oudenbosch, Terheijden en Teteringen en Hoogerheide.

Oudenbosch was toen echter niet heel actief meer, maar dat is nu wel aan het veranderen. Ook Terheiden en Teteringen, die vroeger aangesloten waren bij de Kring Maasland, waren niet zo geweldig actief.

Nou hoorde ik van de Hoofdman Rovers van Sint Antonius, dat zij vroeger met volle bussen naar allerlei gildeactiviteiten gingen.

Hoe zit dat dan?

Dat kan vroeger best mogelijk zijn geweest, maar zolang als wij in de gildekringen meedraaien hebben wij nooit veel van die activiteiten gemerkt.

Wat denk jij van de activiteiten in onze eigen kring?

Dat is een moeilijke vraag. Er zijn gilden bij die zeer actief zijn, maar er zijn er ook bij waar de oude schutterij-mentaliteit nog de hoofdtoon voert en dat is heel begrijpelijk. Zo'n totale omvorming duurt enkele jaren, dat hebben we dus zelf ook ondervonden. Dit zijn dikwijls meer schutters dan gildemensen. Bij velen overheerst de prestatiedwang om goed te schieten de gildegedachte van broederschap.

Zij vinden tamboers, vendeliers, standaardruiter enz. wel een mooie aanvulling van hun gilde, maar zij vergeten dat dit alles te samen een gildebroederschap moet vormen, dat samen een geheel is en niet van elkaar te scheiden valt. Zij zien dat samen optrekken in hun gilde nog niet zo zitten en vinden dat niet noodzakelijk.

En wat is jouw gedachte van het kringbestuur, want daar heb je zelf toch in meegedraaid?

Mijn gedachte hierover is dat het kringbestuur te ver van de leden af staat, dat wil zeggen, er is te weinig contact met de gilden. Volgens mij zou op een jaarvergadering van een gilde een lid van het kringbestuur aanwezig moeten zijn en daar het een en ander over het gildewezen moeten vertellen; want bij ondervinding weet ik, dat de meeste gildebroeders hierover maar heel weinig weten. Dat heb ik zelf gemerkt aan de vele vragen die er naar voren komen als je iets hierover vertelt.

De gildegedachte moet als het ware bij de gildebroeders worden aangekweekt. Dit is vooral in onze kring zo noodzakelijk want toen na ca. 1820 - 1830 in onze gewesten de gilden meer omgevormd zijn in gemakkelijksverenigingen, is de gildegedachte op de achtergrond geraakt. Er zijn nog wel enige gebruiken in ere gehouden maar het werden langzaamaan meer schutterijen dan gilden, wat heel jammer is.

Bij verschillende gilden in onze kring draait het

"gilde-zijn" om maar enkele personen en dat is verkeerd. Juist deze mensen hebben de steun nodig van het kringbestuur, willen zij hun werk kunnen blijven uitvoeren.

Ja, jij zegt dat nu wel. Jij bent in staat om inleidingen te houden over het gildewezen, maar waar haal je de mensen hiervoor vandaan?

Och die zijn er meer dan ik, want iedereen die de lectuur over het gilde bestudeert en lectuur hierover is er tegenwoordig zat, kan dat. Zelf ben ik altijd, zolang mijn gezondheid dat toestaat, bereid mij hierover in te zetten. Als men mij tenminste vraagt. Hierin ligt volgens mij ook een taak voor de Historische Commissie.

Nu je de H.C. noemt, wat denk jij van de H.C. in onze kring?

In een woord zoals ze nu werkt, hopeloos. Ik weet wel dat de kwestie Terheiden enz. aan ons werk geen goed heeft gedaan, zodat verder werken bijna onmogelijk is. Maar dat is toch wel te veranderen. Het systeem dat tot nu toe gevolgd is van wie wil zitting nemen in de H.C. is m.i. verkeerd. Om goed samen te kunnen werken, moet de H.C. haar leden zelf kunnen uitzoeken en dan zal er volgens mij meer van de grond komen dan tot nu toe het geval is geweest. Als de H.C. goed draait, dan zijn dat juist de personen die het kanaal vormen van de gilden naar het kringbestuur en omgekeerd zijn zij in de toekomst juist de personen die mede tot taak hebben de gildebroeders te informeren over de taak van de gilden, waarover ik het eerder had.

Hoe crvaar jij in deze tijd de gebondenheid van het gilde met de kerk?

De verbondenheid van het gilde met de kerk, moet m.i. op den-dag-van-vandaag, vanuit een ander standpunt worden gezien dan in de vroegere tijden.

De gildebroeders toen waren heel eenvoudige mensen en in de meeste gevallen niet ontwikkeld. Heden is dat anders.

Bestond de vroegere geloofsbeleving heel veel uiterlijk vertoon zoals begeleiding van de processie's, niettemin voor hen in die tijd een bloedserieuze zaak, nu ligt het wel wat anders.

Vanzelfsprekend moet men de verschuldigde eerbied betonen aan de geestelijke overheid en mogen de gebruiken van eucharistieviering en al die zaken niet achterwege worden gelaten, integendeel dit alles is en blijft voor iedere gildebroeder een zware plicht.

Toch moet men m.i. het oog meer richten op de dienstbaarheid aan anderen. Vroeger was deze hoofdzakelijk gericht op medegildebroeders en inwoners van de parochie. Heden ten dage moet men zich meer richten op b.v. landen in de derde wereld.

Hier hebben wij allerlei instanties die de mensen in nood verzorgen, maar daar is dit niet het geval. Daarom is de zorg voor deze minder bedeelden een plicht voor ons allen dus toch zeker voor de gildebroeders.

Zo heeft ons eigen gilde een weeshuis geadopteerd te Ortas nabij Bethlehem. Hierin zijn opgenomen wezen van Arabische kristenen maar ook van Moslems en andere gezindten. De nood is daar ontzettend. Aan het allernoodzakelijkste ontbreekt het hen.

De verbondenheid met de kerk moet men m.i. meer in deze richting bezien.

Hoe sta jij nu tegenover de vraag van de vrouw in

het gilde?

In eerste instantie is het gilde een mannen-gelegenheid. Dit wil niet zeggen dat de vrouw in alles moet worden buitengesloten. Er zijn in het gilde zoveel gelegenheden waarbij de vrouwen van de gildebroeders kunnen worden betrokken. Ik geloof ook niet dat de vrouw in de toekomst buiten gesloten zal kunnen worden. De emancipatie gaat nu eenmaal door, maar toch zal dit punt wel degelijk goed moeten worden overwogen eer dat de vrouw volledig in het gilde zal kunnen worden opgenomen. Dit zal goed moeten worden voorbereid.

Al is er in ons gilde nu nog helemaal geen moeilijkheid op dit punt, toch heeft het al wel de aandacht van onze overheid.

Zo organiseren wij elk jaar een z.g. informatie-avond voor de dames van de gildebroeders, zonder dat de gildebroeders daarbij tegenwoordig mogen zijn.

Het vorig jaar is er gesproken over het gilde-wezen in het algemeen, dit jaar over de verbondenheid van het gilde met de kerk.

Op deze manier worden de dames meer betrokken in het gildeleven.

Hoe sta jij tegenover de dansgroepen in het gilde?

In wezen horen zij er niet bij, maar vooral hier in de grensstreek kan men er dikwijls niet buiten.

In België zijn zij vanzelfsprekend, maar er kunnen zich dikwijls grote problemen voordoen en daarom zeg ik: zolang je er buiten kunt, begin er dan niet aan.

Hoe denk jij over het lidmaatschap in het gilde van niet-katholieken?

Op dit punt ben ik heel positief, tenminste onder bepaalde voorwaarden. Zij moeten van onbesproken gedrag zijn, de christelijke beginselen aanhangen en zich volledig inzetten bij alle kerkelijke gebruiken in het gilde en zich daar nooit aan onttrekken.

Op dit punt hebben wij al enkele jaren ondervinding in ons gilde en tot heden heeft dit nog geen enkele moeilijkheid opgeleverd.

Wij leven toch in een tijd van oecumene, waarom dit dan ook niet in het gilde.

Hier in N.W.-Brabant zijn een paar protestantse gilden, met echte oude 'caerten'. Als nu zo'n gilde zich bij de kring zou willen aansluiten, hoe sta jij daar dan tegenover?

Daar is door mij moeilijk op te antwoorden. Op de eerste plaats heeft dit nog nooit plaats gevonden, maar het zou zich kunnen voordoen.

Daarom lijkt mij dat een punt voor het kringbestuur om hierover van gedachte te wisselen, zodat zij op deze zaak zijn voorbereid als die aan de orde zou komen.

Mij persoonlijk lijkt, dat net als een niet-katholiek lid van het gilde wil worden, hij zich volledig moet onderwerpen aan alle voorschriften van het gilde, daarom dient een gilde zich dan ook volledig te onderwerpen aan de voorschriften van de kring.

Hoe denk jij over het lidmaatschap van de jeugd in het gilde?

In vroegere tijden was dit niet mogelijk. Toen immers was de taak van het gilde het beschutten van huis en haard, met andere woorden, het dorp of de stad. Dit was alleen voorbehouden aan de volwassenen. Hier kwam de jeugd niet aan te pas.

Het voortbestaan van de schutte was dan ook niet afhankelijk van de jeugd, daar de leden van de schutte werden benoemd.

Nu is dit wel wat anders gesteld. De jeugd is momenteel een belangrijk deel van het gilde. Zij zijn het vooral die de taak van vendelier, tamboer en klaroenblazer vervullen, op zich belangrijke onderdelen van het gilde.

Al is er onder de jeugd in het gilde een belangrijk verloop, toch blijven er altijd wel enkele aan het gilde trouw, waardoor er in het gilde voorzien wordt in het voortbestaan.

Natuurlijk moet er op worden toegezien, dat een evenwichtige verdeling tussen de genoemde onderdelen afzonderlijk en b.v. de schutters blijft bestaan, zodat een harmonieus geheel wordt gevormd bij het uittrekken van het gilde.

Wat is jouw mening over de tegenwoordige uniformering van het gilde?

In de meeste oude gildecaerten staat vermeld, dat men gekleed moest zijn z.g. op zijn paasbest. Dit wil zeggen, dat in het verleden, op uitzondering van enkele rijke stadsgilden na, men gekleed ging in een eenvoudige boerenkiel, zoals dit heden nog bij enkele gilden het geval is.

De tijden zijn echter veranderd en geen enkele burger zal er nu nog aan denken om b.v. in een kiel naar de kerk te gaan.

De gildebroeders denken er ook zo over en in het gilde moet men zich aanpassen, wil het gilde leefbaar blijven.

Dit is dan ook met de uniformen van de gilden het geval.

Een uniform is, om kenbaar te zijn bij welk gilde je thuis hoort.

Wel moet het natuurlijk een eenheid zijn en moeten er in hetzelfde gilde geen verschillende uniformen zijn.

Men moet er zich wel rekenschap van geven, dat uniformering grote kosten meebrengt die blijvend zijn, want bij een gilde van ongeveer 50 man, hangen er gauw 10 tot 15 uniformen in de kast die niet gedragen kunnen worden daar zij niet passen. Dit is op zich al een hele investering.

In een gilde waar men nog de kiel draagt en waar er geen vraag is naar een uniform, zou ik zeggen: blijf gekleed in je kiel zolang dit voor de goede gang van zaken mogelijk is, maar verzet je er niet al te sterk tegen als de gildebroeders een mooier uniform willen.

Er zijn wel gilden die deze mening niet zijn toegedaan en halstarrig vasthouden aan hun kiel. Hen zou ik willen vragen, waarom schiet je dan ook niet meer met je oude wapens hetzij boog of geweer?

Het wapen heb je toch ook aangepast aan de tijd, waarom dan je uniform niet.

Hoe denk je over de broederschap in het gilde?

De broederschap in het gilde moet zo goed mogelijk worden beoefend.

Nu weet ik wel, we zijn allemaal maar mensen en dan valt het allemaal niet altijd mee en wordt er wel eens tegen die broederschap gezondigd.

Daarom moet er in het gilde geen verschil in rang of stand zijn, moeten alle gildebroeders gelijk zijn en gelijk worden behandeld of men nu notaris, werkmans of dokter is.

In het verleden zijn er wel gilden geweest en ze zijn er nu nog, waar dit volgens de oude 'caerte' niet het geval is. Zo kan het bestaan hebben dat

er in één plaats een z.g. boeren-gilde naast een herengilde bestond.

Zo iets is tegenwoordig uit den boze.

In ons eigen gilde zijn alle standen en rangen vertegenwoordigd, maar iedereen is gelijk. Zeg nu niet dat zo iets niet mogelijk is, want dan nodig ik je uit om zelf eens een kijkje bij ons te komen nemen. Dan zul je kunnen vaststellen dat dit wél kan, en dat dit onderling geen wrijving veroorzaakt, maar juist de gildebroederschap

ten goede komt.

Welaan Jan, om dit vraaggesprek niet al te uitvoerig te maken, geloof ik dat wij er langzamerhand mee moeten stoppen. Voor dit gesprek in eerste instantie van harte bedankt. En voor je verdere gildeleven wens ik jou en je vrouw nog hœél veel gelukkige jaren toe in de beste gezondheid. God zij met je.

Van Boxsel.

**Bijengilde St. Ambrosius
Teteringen**

**Sint-Sebastiaangilde
Hoogerheide**

In 1717 werd aan het **bijengilde St. Ambrosius te Teteringen** zijn 'caert' uitgereikt. Sindsdien zijn er heel wat buien over de Teteringse velden gespoeld. Het gilde liep daarbij af en toe 'een nat pak' op, zoals het hoort. De laatste jaren echter, en met name sinds zij in 1983 de Kringgildedag georganiseerd hebben, vertoont het gilde niet alleen een opleving, maar constateren wij een verdieping waar het de gilde-beleving betreft. Een van de meest opvallende veranderingen is de aanschaf van een eigen gilde-uniform. Op de foto ziet U het Sint-Ambrosiusgilde in deze kleurrijke uniformen: baret en tuniek uitgevoerd in antiek- of flessengroen, de sjerp in kardinaals-rood, gedragen op een zwarte broek met witte kousen. Voorwaar, een verrijking niet alleen voor het gilde zelf, maar zeker ook voor de Kring. Temeer daar het geheel door eigen mensen ontworpen en genaaid is.

Grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit! Het Sint-Sebastiaangilde uit Hoogerheide organiseert het volgend jaar de Kringgildedag in Kring 'Baronie & Markiezaat'. Men is, mede gebaseerd op vorige ervaringen, reeds nu volop aan het organiseren. Een van de aspecten welke nu al voor elkaar gebracht moet worden is het aanzien, de herkenbaarheid van het eigen gilde in vorm en kleur. Gildebroeder van Boxsel is in de arm genomen en deze heeft bovenstaand ontwerp gemaakt dat als gildevaan, als embleem, als briefpapier, gebruikt gaat worden. Zelfs de vorm der zilveren schilden is daarmee al bepaald. Met een gerust geweten kan in de Kring 'Baronie & Markiezaat' de gildedag 1986 tegemoet gezien worden!

De Dordtse Schuttersgilden

Wanneer de schutterijen te Dordrecht zijn opgericht, is niet met zekerheid bekend. De stad is na 1271 van grachten en wallen voorzien en dat zal de noodzaak van een georganiseerde verdediging met zich mee hebben gebracht. De poorten torenwachters zullen daarvoor te weinig in aantal geweest zijn. Toch wordt pas in 1326 voor het eerst het schieten op de papegaai genoemd; de koning ontvangt dan van de stad een bedrag in geld, evenals zes kannen wijn.

In 1381 wordt aan de dekens van de "oude scutten" kleedgeld uitgekeerd.

Waar oude schutters zijn, zijn ook jonge (of nieuwe), zodat we er vanuit kunnen gaan dat Dordrecht dan twee schutterijen bezit.

Pas uit de thesauriersrekening van 1429 weten we dat de jonge schutters met handbogen schoten. Hieruit valt te concluderen dat de oude schutters de voetboog hanteerden.

Uit dit alles blijkt dat de Sint-Joris- of Voetboogschutters waarschijnlijk tussen 1271 en 1326 zijn opgericht en dat de Sint-Sebastiaan- of Handboogschutters misschien pas rond het midden van de 14e eeuw zijn ontstaan. Misschien is hier de invloed van de militaire successen van de Engelse handboogschutters in Frankrijk merkbaar.

Naast deze beide schutterijen wordt in de eerste helft van de 15e eeuw ook nog een Middelschut genoemd. Hiervan zijn echter geen verdere sporen overgebleven.

De Sebastiaansschutters verwisselen rond 1520 hun handbogen voor knijpbussen of klovers en gaan zich Kolveniers of Sint-Bartholomeusschutters noemen.

Daarnaast ontstaan kort voor 1550 nog de Heelhaaksschutters van Sint-Christoffel.

Van voor 1427 is geen schuttersreglement bekend. In dat jaar echter worden, vanwege politieke onbetrouwbaarheid tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten, de oude schutters naar huis gestuurd en wordt een nieuwe schutterij opgericht. De keur van 1427 is een hechte "caert" en regelt de nieuwe schutterij. Deze bestaat uit honderd man, verdeeld in vier kavels, die waarschijnlijk samen vallen met de vier wijken van de oude stad. Er worden twee schutmeesters gekozen uit schepenen, oude raden en achten (vertegenwoordigers van de ambachtsgilden).

Vier dekens zullen jaarlijks gekozen worden bij het papegaaischieten.

Zij beheren de doelen en de financiën, terwijl de schutmeesters waken over de militaire paraatheid, de politieke betrouwbaarheid en de geldmiddelen. Hoofdmannen voeren zowel op de muren als op het slagveld de kavels aan. De schutters moesten immers, als de graaf dat vroeg, ook assistentie verlenen bij zijn oorlogen. Schutmeesters en dekens oefenen, met inspraak van alle schutters, hun eigen rechtspraak uit.

Het oefenen zowel als het Papegaai- of Konings-schieten, wordt van stadswege gesubsidieerd en bij dienstdoen buiten de stad ontvangt elke schutter een peesgeld.

Naast de dienstbaarheid aan stad en graaf is er de dienst aan de kerk. Uit de caert blijkt dat de Sint-Jorisschutters in de Grote Kerk hun eigen kapel hadden. Daar werd op hoogtijdagen de mis opgedragen en daar werden ook de zielemissen voor overleden broeders gelezen. Hun erfgenamen moesten daarvoor een Beierse gulden offeren.

De schutters staan, evenals de ambachtsgilden, hun armen, zieken en behoeftigen met geld en goederen bij en begraven met veel ceremonieel hun doden.

De oudste gegevens over de doelen dateren van 1409-1410. Dan wordt vermeld dat de Sint-Jorisdoelen liggen achter het Steegoversloot. De doelen van de voet- en de handboogschutters liggen daar naast elkaar, zoals dat later blijkt. Het waren lange (ca. 80 m.) smalle banen, stekken genoemd, met aarden wallen aan beide zijden, voorzien van dichte hagen van bomen en doornstruiken. Aan het eind van de banen stonden driehoekige muurtjes, opgevuld met klei, waarvoor het doel werd opgesteld. Het onderhoud van dit alles was, van stadswege, toevertrouwd aan een "gardenier".

Van het Schuttershuis van de Voetboog bezit men de oudste gegevens. Vanaf 1437 worden er aan dit gebouw reparaties of verbouwingen uitgevoerd en dan bevindt het zich al op de plaats waar het restant nu nog te zien is: aan het Steegoversloot.

Het Schuttershuis van de Kloveniers wordt vanaf 1535 gebouwd in de nabijgelegen Doelestraat. Het was de plaats waar in 1619 de Eerste Dordtse Synode plaatsvond, maar de herinnering aan deze historische gebeurtenis was geen beletsel voor de afbraak in 1857.

De Heelhaaksschutters hebben eerst hun behuizing aan het Steegoversloot maar vestigen zich, als in 1572 het Augustijnenklooster leegloopt, aldaar. Hun nakomelingen hadden nog tot 1835 gedeelten van het Hof, zoals het nu wordt genoemd, in bezit.

De schutters oefenden regelmatig en eenmaal per jaar werd de opgedane vaardigheid getoond bij het "opwaerts" naar de Papegaai schieten. Deze wedstrijd viel in het geval van het Sint-Jorisgilde samen met de Grote Ommegang die op 25 juli werd gehouden. Daarin liepen de Voetboogschutters mee met hun eigen tafereel: de voorstelling van Sint-Joris en de Draak.

Daarna werd het papegaaischieten beoefend en de winnaar werd de nieuwe koning. Deze kreeg de koningsketen omgehangen en dan werd er "gestormd".

Dit schijnt een nogal wild vermaak geweest te zijn, waarbij nogal eens gewonden en zelfs doden vielen.

De Schuttersfeesten mondden altijd uit in een gemeenschappelijke maaltijd en drankfestijn, waarvoor het stadsbestuur eveneens in de kosten bijdroeg.

In de aanvangsjaren van de tachtigjarige oorlog blijkt dat de waakzaamheid en wapenbehandeling van de schutters tegenvalt. Omdat de meeste schutters meer zien in het zo aangenaam mogelijk doorbrengen van hun schaarse vrije tijd, is hun militaire waarde in deze oorlogstijd van te laag niveau.

De stad besluit dan om een twaalfstal burgervendels op te richten, die met meer discipline zullen worden gedruild. Ook schutters moesten hieraan deelnemen. Wel werd ervoor gezorgd dat de schutterijen zich door deze concurrentie niet benadeeld voelden, door de subsidies van stadswege gewoon door te laten gaan.

Dit is echter het sein voor de algehele aftakeling van de schuttersgilden. Uiteindelijk blijven er niet veel meer dan soms nogal exclusieve gezelligheidsverenigingen over.

Er volgt nog een korte opleving rond 1780. Vanwege de politieke spanningen wordt vanuit patriottische kringen gepleit voor het inzetten van burgerkorpsen tegen de dreiging van de gevreesde en gehate huurlegers van de Stadhouder en zijn familie. De Dordtse schutters hebben weinig belangstelling. Wel wordt hier in 1783 een zogenaamd Exercitiegenootschap, met de naam De Vrijheid, opgericht. Men exerceert al vlug, ook in het openbaar. Dit werkt aanstekelijk, want het Sint-Jorisgilde komt weer wat tot leven. Ze beginnen eveneens met openbare exercities en laten nieuwe vaandels maken. Ook de Kloveniers en de Heelhaaksschutters worden wakker en sluiten zich bij de nieuwe Burgercompagnieën aan.

Al deze initiatieven lopen echter op den duur dood tegen het geweld van de Pruisische inval van 1787. De exercitiegenootschappen en schutterijen worden door de Stadhouder, als zijnde militaire organisaties, opgeheven en dat is het einde van de schuttersgilden zoals ze in Dordrecht sinds ca. 1300 hebben bestaan.

Henk 't Jong

Dit artikel is een gecomprimeerde versie van drie studies van resp. Dr. Th. W. Jensma, Drs. P. Schotel en M. Jansen, verschenen in Kwartaal en Tekens van Dordrecht, 10e jaargang 1984, nr. 2/3, ter gelegenheid van de tentoonstelling "Voor Schut, in schutterij en rechtspraak" die van 18 mei tot en met 13 oktober 1984 in het Gemeente-archief in Dordrecht is gehouden.

Het nieuwe vaandel van het Groot Gaesbeeker Gilde of Sint-Achten-Schuttersgilde van Soest.

Bij de aanvang van de gildefeesten in augustus werd in de avondmis van 18 augustus het nieuwe vaandel door Pastoor Buisman gewijd, in aanwezigheid van onder meer Mevr. Sylvie van Lelyveld-van Lanschot uit Heusden a.d. Maas, ontwerpster en schilderes, en Mevrouw Thea Roelofs-van Laarhoven uit Geldrop, naaister en borduurster van het vaandel.

Eerstgenoemde heeft het tot stand komen van het vaandel op volgende wijze vastgelegd.

Overwegingen bij het ontwerpen van een nieuw vaandel van het Groot Gaesbeeker- of Sint Achten Schuttersgilde van Soest.

In de lente van 1983 kwam bij mij ter oriëntatie de heren Schimmel en Kok met hun echtgenotes. Ze lieten mij hun oude zijden vaandel zien en vertelden dat zij een nieuw zijden vaandel willen hebben n.a.v. het oudste zijden vaandel. Het toen in gebruik zijnde vaandel was een getrouwe kopie uit 1959 op no-iron stof geschilderd met olieverf met alle nadelen van dien (het hard worden van de stof en het breken van de verf).

We hebben toen "gefilosofeerd" over de mogelijkheden van een nieuw vaandel en ik heb gezegd dat ik zou proberen oplossingen te vinden voordat ik een ontwerp zou gaan maken. Ik zag n.l. problemen met het benaderen van de goudkleurige lauwerkrans om het wapen.

De huidige gouden stoffenverven blijven toch een beetje hard en verkleuren vrij snel naar bruin, dus goud schilderen leek mij geen uitkomst.

Borduren leek mij een betere oplossing. Ik heb de vlaggenfabriek in Dokkum benaderd, die mij verwezen naar de paramentwerkplaats van Dongen met de Kroon. Beiden waren geen oplossing. Vervolgens naar de Zusters Trappistinnen in Berkel-Enschot. Daar had ik contact met zuster Ursula. Met haar ook "gefilosofeerd" over het vaandel. Ze had in het verleden wel zulke dingen geborduurd, maar ze was ongeveer 70 jaar en de zusters waren het vaandelmaken aan het afstoten; de laatste opdrachten werden uitgevoerd en

ze namen geen nieuwe opdrachten meer aan na ongeveer 30 jaar dit werk te hebben gedaan. Ze heeft me wel vaker geholpen door meer praktisch inzicht te geven in het borduren van de goudkleurige gedeelten.

Daarna ben ik (gelukkig) terechtgekomen bij mevrouw Thea Roelofs in Geldrop. Met haar ook weer de "problemen" doorgesproken en zij had er vertrouwen in dat ze dat zou kunnen borduren. Met dit verhaal had ik contact met de heer Schimmel. Daarna ben ik gaan ontwerpen, en heb 3 schetsontwerpjes gemaakt. Deze werden op een avond in Heusden aan de heer Schimmel met zijn vrouw en de heer Sukel en zijn vrouw voorgelegd. Na overleg kozen zij een ontwerp uit, naar aanleiding waarvan ik het definitieve ontwerp heb gemaakt op schaal 1 op 3. Dit ontwerp kwam op een bestuursvergadering ter bespreking.

Na goedkeuring heb ik een werktekening op ware grootte gemaakt voor mevrouw Roelofs en met haar de kleuren van de zijde en het borduurgaren uitgezocht. Ze toog toen aan het werk. Met de heer Schimmel hadden we afgesproken, dat de belangrijkste onderdelen geborduurd zouden worden en de overigen geschilderd."

Het ontwerp.

Toen de gildebreeders voor de eerste bespreking kwamen, gingen hun gedachten uit naar een getrouwe kopie van het oude zijden vaandel. We kwamen echter tot de konklusie dat een nieuw vaandel zeer wel een ontwerp kan zijn met gebruikmaking van de historisch belangrijke elementen, maar met toevoeging van nieuwe elementen uit deze tijd. Een kopie is altijd zwakker van vormgeving dan het origineel.

In overleg hebben we de volgende elementen aangepast en toegevoegd:

Het formaat is naar de huidige standaard 180 x 180 geworden; de kleuren blauw, wit, rood evenals de schuine baan zijn behouden (blauwe baan qua vormgeving wel aangepast). Het wapen van de Heer van Gaesbeke is behouden, maar wel historisch juist en qua vormgeving wederom aangepast; de lauwerkrans is behouden en aangepast.

De letters D.I.H.V.V.H. zijn weggelaten. De herkomst is onduidelijk, de betekenis ook. Volgens de laatste gegevens zou het betekend hebben "dit is het vaandel van Hilhorst (of Hofslot)" (noot redactie: het oude vaandel werd gemaakt in 1864; toen was vaandeldrager W. Hilhorst, hij is dit geweest van 1852 tot 1891; ouderman was in 1864 Arie van Hofslot).

Toegevoegd zijn de gildebroom met daaromheen enige grote stenen, zijnde vergaderplaats, en de heilige Agatha.

Op deze wijze zijn de 3 voornaamste punten uit het verleden samengebracht, nl. de afkomst uit het heidendom, de kerstening en de ordening van het gilde door de Heer van Gaesbeek (citaat brief van heer Schimmel aan mij van 24 maart 1983).

De onderdelen:

het wapen van de Heer van Gaesbeke:

De afbeelding zwart/wit in het herdenkingsboek (red. bedoeld is De Gilden van Soest van E.

Heupers), maar geen kleuren. Informatie aangevraagd bij het Rijksarchief in Utrecht. Deze stuurde me door naar het Centraal Bureau voor Genealogie en het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Geslachts- en Wapenkunde, beide in Den Haag. De juiste gegevens kreeg ik echter sneller via de heer Schimmel van de heer K. Sierksma in Muiderberg.

In het kort: een gevierendeeld schild.

(let wel: wat voor het oog links is, is heraldisch rechts en omgekeerd).

Rechts I: leeuw met rode tong en rode nagels, van zilver, met een gouden kroon, op zwarte ondergrond. (= Gaesbeek);

Links II: 3 zuilen van zilver, geplaatst 2 boven en 1 onder op rode ondergrond (= Abnouda en Duurstede);

Links IV: blauw met 2 goudbalken van goud, en op het blauw resp. 4, 3 en 2 schuine kruisjes van zilver (= Putten).

Rechts III: drie rode schuine kruisjes op gouden ondergrond (= Strijen).

Na telefonisch overleg met de heer Sierksma heb ik het wapen qua vormgeving aangepast aan het geheel.

de lauwerkrans:

bestaat uit eikebladen, symbool voor roem en eer. Deze verloopt nu ook weer goed d.w.z. organisch juist: beneden breder en smaller naar boven toelopend, ook de strikken. Deze is in 4 kleuren geborduurd.

de gildebroom:

de gildebroom is een lindebroom, die zoals gebruikelijk bij gildebomen vrij in het veld staat. Deze is geschilderd.

de heilige Agatha:

zij leefde van 599 - 663 (red. 3e eeuw). Jonge vrouw uit voorname familie te Catania op Sicilië. De legende is als volgt: de jonge vrouw wees de stadsprefect Quintiaan af, werd gestraft en aan een koppelaarster gegeven.

(wordt vervolgd)

J. G. ter Schure

's-Hertogenbosch, maart 1985.

M.,

Uw felicitaties en meeleven, maar vooral uw gebed bij gelegenheid van mijn benoeming en installatie tot bisschop van 's-Hertogenbosch hebben mij veel vreugde en steun gegeven.

Hartelijk dank voor alles. Ik ben er zeker van dat ik ook in de toekomst op uw gebed en meeleven kan rekenen.

Aan u en de uwen wens ik een Zalig en blij Paasfeest.

De Zoete Moeder van Den Bosch beschermte het Bisdom, ons allen en allen die ons dierbaar zijn.

J. G. ter Schure,
bisschop van 's-Hertogenbosch.